

LETO XXII. Stev. 44

GLAVNI IN ODGOVORNI

UREDNIK

IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Sožalje ob smrti Narendra Deva

Beograd, 21. febr. (Tanjug). — Predsednik komisije za Mednarodne stike SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović je poslal danes vodstvu indijske ljudske socialistične stranke brzojavko, v kateri je izraženo sožalje ob smrti Narendra Deva. Brzojavka se glasi:

»Prosimo Vas, sprejmite izraze iskrenega sožalja SZDLJ ob hudi izgubi, ki Vam je bila prizadejana spricho prezgodnje smrti predsednika Ljudske socialistične stranke in našega prijatelja Ačarija Narendra Deva, uglednega voditelja indijskega socialističnega gibanja in uglednega borca za neodvisnost in napredek Indije.«

Zanimanje Indije za naše izkušnje

New Delhi, 21. febr. (Tanjug). Kongresni predstavnik iz Bihara Bagvat Dja Azad je davi izjavil v parlamentu, da so jugoslovanske izkušnje v delavskem samoupravljanju zbudile zanimanje Indije, ki si tudi sama prizadeva zagotoviti udeležbo delavcev v upravljanju industrije. Izrazil je prepričanje, da bo »Indija, kakor se je primerilo v Jugoslaviji, za- gotovila čedalje večje pravice proizvajalcem.«

PREDSEDNIK BULGANIN O NAVODILIH ZA ŠESTI PETLETNI NAČRT:

Povečanje blaginje ljudstva

Moskva, 21. febr. (Tanjug) V nadaljevanju dela 20. kongresa KP SZ je predsednik vlade Bulganin poročal o direktivah 20. kongresa za šesti petletni načrt. V začetku se je dotaknil podatkov o izpolnitvi petega petletnega načrta in nekaterih načelnih vprašanj gospodarske politike Sovjetske zveze.

»Skupaj s temeljito analizo mednarodnega in notranjega položaja Sovjetske zveze in dejavnosti naše Partije,« je rekel Bulganin, »so v poročilu CK pravilno, globoko in vsestransko obdelana najvažnejša vprašanja marksistično-leninistične teorije o mirni koeksistenci kapitalističnih in socialističnih dežel, o možno- sti, da se v naši dobi prepreči vojna in o obliki prehoda raznih dežel v socializem.« Bulganin je izjavil, da za Lenina in leniniste marksistična teorija nikoli ni bila dogma, marveč vodilo za akcijo.

Potem je predsednik sovjetske vlade poudaril, da nudi poročilo CK primer smelega obravnavanja pravic vprašanj marksizma-leninizma, ki so v sodobnih razmerah velikega teoretičnega in

Adenauer o padcu Arnoldove vlade

Bonn, 21. febr. (AFP). Nesmiselno bi bilo zanikati, da je s padcem Arnoldove vlade nastal nov težaven položaj — je izjavil sinčič kancler Adenauer in poudaril, da je treba zdaj, če bo to možno, po vsej državi uveljaviti z liberalci skupno politiko. Nemogoče pa je, je pripomnil, da liberalci v Zveznem zboru podpirajo vladno politiko, hkrati pa ji v Zveznem svetu nasprotujejo. Adenauer je izjavil, da bo izvršni odbor krščanskodemokratske stranke v petek obravnaval položaj, ki je nastal po sestavi liberalno-socialnodemokratske vlade v Düsseldorfu.

»Ne smemo pozabiti,« je rekel na koncu Adenauer, »da tujina, posebno še ZDA, pazljivo opazuje Nemčijo.«

VREMENSKA NAPOVED za sredo, 22. februarja

Pretežno oblačno. Temperatura brez blistevnih sprememb. Na Primorskem burja.

Snežne razmere: Komna 185 cm, Vrste 70, Pokljuka 70, Tamar 60, Planica 37, Kranjska gora 30, Jezersko 40 cm, Dom na Juki 38 cm, Moziška koča 60 cm, Ribniška koča 70 cm, Mariborska koča 60 cm, Slovenj Gradec 20 cm, Celje 30 cm, Maribor 26 cm, Murska Sobota 34 cm, Novo mesto 36 centimetrov, Ljubljana 20 cm.

ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE

Dnevno poročilo o stanju dotoka na rekah dne 20. februarja 1956.

Srednji dotok v m³/sek. (prve številke za leto 1956, druge za 1955):

Drava pri Dravogradu 82, 154. Sava pri Mostah 61, 117. Sava pri Medvoah 20,3, 109. Soča pri Doblarju 21,3, 140,2.

Indeks proizvodnje hidroelektrarn v primeru z letom 1955: 66.

PRVI DEL ZASEDANJA XX. KONGRESA KP SZ ZAKLJUČEN

Obnovili so dobro tradicijo

in izvolili komisijo, ki bo izdelala osnutek resolucije in sklepe na podlagi poročila CK in razprave — Kritika sedanjih razmer v sovjetski književnosti

Moskva, 21. febr. (Tanjug). Včeraj popoldne je bil z razpravo delegatov o poročilu Centralnega komiteja in o poročilu mandatne komisije zaključen prvi del zasedanja XX. kongresa KPSZ.

Na predlog predsedujočega Suslova, naj bi obnovili dobro tradicijo, so izvolili komisijo, ki bo izdelala osnutek resolucije in sklepe na podlagi poročila CK in razprave. Zadnjikrat je takšna komisija izdelala sklepe 1930. na XVI. kongresu. Ze na XVII. kongresu je namesto ustanovitve takšne komisije »kongres odobril poročilo tovariša Stalina in predlagal vsem partijskim organizacijam, naj se v svojem delu ravnajo po stališčih in nalogah, ki so bile navedene v poročilu tovariša Stalina.« Komisijo vodi Hruščev, v njej pa je okrog 30 delegatov.

Navzoči izjavljajo, da so znane pisatelj Mihail Solohov, ki je govoril na popoldanski seji,

zelo tople pozdravili in čisto prekinjali s ploskanjem. Solohov je ostro kritiziral sedanje razmere v sovjetski književnosti, kakor tudi delo uprave Združenja pisateljev. Poudaril je, da je nepravilno meriti vrednost literature kakega naroda s količino objavljenih knjig, kot je to storil na kongresu tajnik Združenja pisateljev Surkov.

Solohov je dejal, da so v sovjetski književnosti dobre knjige, ki pa niso dobre zato, ker bi dosegle veliko umetniško višino, marveč zato, ker propagirajo komunistične ideje. Pisatelji so ločeni od življenja, je rekel Solohov, in mnogi med njimi žive v začaranem trikotu Moskva — vila — okrevališče. Zato, je po-

udaril Solohov, je težko pričakovati, da bomo kmalu dobili dobro knjigo, če se položaj ne bo spremenil.

Solohov je kritiziral manjše zasedanje uprave pisateljev, kjer so, kot je dejal, mnogi nadarjeni ljudje zaposleni s številnimi sejmami, namesto da bi ustvarjali nova dela. Bralec, je rekel Solohov, pričakuje od pisatelja dela, ne pa govore.

Zanimivo je bilo izvajanje akademika Kurčatova, ki je govoril o sedanjih uporabi atomske energije v sovjetskem gospodarstvu in o načrtih za uporabo te energije v novem petletnem planu. V novem petletnem planu je predvideno, da bodo atomske centrale dale dva do dva in pol milijona kilovatov električne energije. Zgradili bodo deset različnih tipov električnih central. Vse te centrale, je rekel Kurčatov, so še v poskusni izgradnji. Zdaj pripravljajo izgradnjo velikega reaktorja, ki bo za pogon uporabljal torij. Sovjetski znanstveniki končujejo načrte ledolomilca na atomski pogon, ki bo lahko plul, ne da bi dve do tri leta vzel gorivo. Snujejo tudi načrte novih ladij na atomski pogon in novih podmornic. Kurčatov je na koncu poudaril, da so sovjetski znanstveniki cenijo delo ameriških znanstvenikov, ki raziskujejo učinek jedrskih reakcij. Na tem področju bi lahko upostavili koristno sodelovanje s pogojem, da bi ameriška vlada sprejela sovjetski predlog o prepovedi uporabe atomskega orožja.

Jugoslovanski novinarji v Burmi

Rangun, 21. febr. (Tanjug). Jugoslovanska novinarska delegacija, v kateri so direktor Tanjuga Pripič, glavni urednik »Borbe« Vitorović in direktor Radia Zagreb Šibl, je prispela včeraj v Rangun. Delegacija so sprejeli jugoslovanski veleposlanik v Rangunu Bulajič s člani veleposlaništva, predstavniki burmanskega ministrstva za informacije in tuji ter domači novinarji. Delegacija se bo v Burmi mudila 20 dni.

OKRAJNA KONFERENCA ZKS V TRBOVLJAH

POLITIČNA IN VSEBINSKA POMOČ KOMUNAM IN MNOŽIČNIM ORGANIZACIJAM

Konferenca sta se med drugimi udeležila člana Izvršnega komiteja CK ZKS Ivan Maček in Jamez Hribar

TRBOVLJE, 21. febr. — V Trbovljah je bila danes letna konferenca Okrajnega komiteja ZKS zasavskega okraja, ki sta se je, razen številnih delegatov iz obeh bivših okrajev — trbovelskega in krškega — udeležila tudi Ivan Maček in Jamez Hribar, oba člana Izvršnega komiteja CK ZKS. Na konferenci sta o delu okrajne partijske organizacije v zadnjih dveh letih govorila sekretar Okrajnega komiteja Viktor Kovač in organizacijski sekretar Jamez Jesenšek.

Prav posebne uspehe v okraju smo dosegli z razvojem drobne industrije, — je rekel sekretar OK ZKS okraja Trbovlje, Viktor Kovač, — v katero so vložena zelo skromna sredstva, ki pa se koristno obrestujejo in že dajejo trgu nove predmete široke potrošnje. Značilno za drobno industrijo pa je, da zaposluje predvsem odvečno delovno silo. Za izgradnjo drobne industrije imajo mnogo zaslug skoraj vsa naša večja podjetja, ki so jim z razumevanjem in na različne načine pomagala.

Ze lani smo bili opozorjeni na posledice prevelikih investicijskih gradenj. Kljub temu so analize družbenega plana pokazale, je v nadaljevanju svojega referata dejal Viktor Kovač, da je bil plan investicij spet presežen, kar je omogočilo zaposlitev 35.000 novih delavcev namesto predvidenih 7500. Pri tem so zelo porasli dvojni zaslužki. Tovarna roto papirja v Krškem je n. pr. samovoljno porabila za investicije več sredstev, kot je bilo v planu določeno, ker je gradila nekatere objekte, ki v projektu niso bili predvideni.

Na koncu pregleda o investicijah je sekretar Viktor Kovač poudaril, naj okraj in komunne napravijo izbrne analize investicij in podprejo tiste, ki so najbolj koristne. Hkrati pa naj vodijo odločno borbo proti neodgovornemu trošenju družbenih sredstev. Vse preveč je dragih proslav, zabav in raznih večerov organiziranih »po raznih linijah«, seveda največkrat na račun skupnosti. Potem ko je Viktor Kovač govoril o gospodarskem kriminalu, se je lotil tudi vprašanja razpisništva. Dejaj, da je v vsem našem delu mnogo nepotrebnih izdatkov. Gradimo drage in moderne objekte, čeprav potrebujemo n. pr. šolska poslopja, saj vemo, da se šolo-obvezni otroci uče v neprimernih prostorih. Grobo izkoriščamo zdravstveno varstvo in trošimo še vedno milijone za neupravičene pokojnine, otroške nadatke, brezplačno zdravljenje, bolniške fondne in bolezenske dopuste.

Ko je govoril Viktor Kovač o vlogi sindikatov pri organizaciji dela v podjetjih, je omenil, da povsod, kjer so komunisti v podjetjih aktivni, sindikalne organi-

MINISTER LACOSTE V ALŽIRSKI POSVETOVALNI SKUPŠČINI

Sto milijard pomoči

Nacionalisti so nepomirljivi in napadajo Francoze

Alžir, 21. febr. (AP) Francoske oblasti so sporočile, da je 50 Alžircev, pripadnikov varnostnih oddelkov, dezertiralo z večjo količino orožja med včerajšnjim spopadom z uporniki v zahodnem delu Alžira. V komunikaciji je tudi rečeno, da je bilo ob tej priložnosti ubitih 11 pripadnikov varnostnih oddelkov in 20 upornikov.

Robert Lacoste

V zadnjih 24 urah so odredi alžirskih nacionalistov večkrat napadli francoske utrdbe. V spopadih je padlo 67 ljudi, med njimi 11 civilistov.

Oboroženi boji v Alžiru so zadnje čase čedalje srditejši. Novi francoski minister — rezident Robert Lacoste — si na vse načine prizadeva, da bi čimprej objavil podrobnosti pogajanj za ureditev gospodarskih in socialnih vprašanj, ki so po mnenju vlade glavni vzrok vseh spopadov. Minister Lacoste bo v svečani deklaraciji pred člani alžirske posvetovalne skupščine objavil sklep francoske vlade o izredni denarni pomoči Alžiru v znesku 15 milijard frankov.

V pariških političnih krogih z velikim zanimanjem pričakujejo nadaljevanje dela alžirske skupščine, ki je prekinila svoje redno zasedanje že pred nekaj meseci, ker muslimanski poslanci niso hoteli odobriti načrta o »popolni povezavi« Alžira s Francijo. Muslimanski poslanci bodo baje zdaj odobrili nov vladni načrt za ureditev alžirskega vprašanja.

V izjavi francoskemu časniku »Sud-Quest« je generalni guver-

ner Alžira Robert Lacoste poudaril, da je njegov cilj učinkovito se boriti proti bedi alžirskega prebivalstva. Dejaj, da bo dala Francija za investicije v Alžiru sto milijard frankov in se lotila velikih javnih del. Tako bodo, je rekel guverner, močno ublažili brezposelnost v Alžiru.

»Na področju kmetijstva,« je rekel Lacoste, »bomo skušali zmanjšati delno brezposelnost kmetijskih delavcev in paziti na to, da jim bodo plačevali zakonito določene mezde.«

Guy Mollet izpopolnil vlado

Pariz, 21. febr. (Tanjug). Predsednik francoske vlade Guy Mollet je izpopolnil svojo vlado. Resor ministra brez listnice je podelil predstavniku degolistične skupine Chabanu Delmastu. Predstavnik iste skupine Maurice Lemaire je bil postavljen za državnega tajnika za industrijo. Tako so sedaj v Guy Molletovi vladi zastopane vse 4 politične stranke, ki so na minulih parlamentarnih volitvah nastopile združene v republikanski fronti.

Beneška Slovenija spet prikrajšana

Videm, 21. febr. Beneška Slovenija ne bo dobila 2 milijard lir na osnovi zakona o pomoči gorskim krajem, in sicer zaradi tega, ker je pristojni ministrski odbor ugotovil, da področje Nadške doline ni vključeno v seznam pasivnih krajev videmske pokrajine. O tem sklepu je minister za kmetijstvo Colombo obvestil videmskega poslanca Ceccherinija.

Domače prebivalstvo je vest, ki so jo pred nedavnim razširili vsi časopisi, da bodo dobili dve milijardi lir za izboljšanje živinoreje, cest, napeljavov vodovodov itd., tople pozdravilo, saj so bili prepričani, da v tem primeru ne gre samo za običajne obljube, temveč za dejansko izpolnitev zakona, ki ga je podpisal predsednik italijanske republike. Toda tudi tokrat se niso dolgo veselili. Pismo ministra za kmetijstvo je na mah uničilo vse načrte in v Beneški Sloveniji bosta še nadalje vladali beda in zaostalost.

suje vodilno osebe samo. Tudi sindikalne organizacije bodo morale najti primerne oblike posvetov delavskega sveta s kolektivom.

V komunah in njenih organih smo dobili novo široko politično obliko neposrednega sodelovanja ljudi pri obravnavanju važnih vprašanj družbene dejavnosti, je nadaljeval Viktor Kovač. V trboveljskem okraju je v ljudskih odborih in njihovih organih vključenih nad 2200 državljanov. To kaže, kako se je razširil sistem družbenega upravljanja, v katerem je vključeno nad 8000 državljanov. V tako množičnem delu dobiva vedno več naših podjetij večjo družbeno zavest. Res pa je, da se komunne, ki bi sicer na osnovi samoupravljanja združevale delovne ljudi v korist proizvodnje, še vedno premalo zanimajo za delo v podjetjih, posebno v manjših, katerih pravilno poslovanje bi bilo koristno za razvoj podjetja in za komunne.

Ko je govoril o običajnih komitejih, je Viktor Kovač rekel, da morajo le-ti tudi v prihodnje dajati komunam več politične in vsebinske pomoči z jasno perspektivo o razvoju komun in gospodarstva ter preprečiti uveljavljanje ozke strokovne linije. Precejšnja slabost je tudi v tem, da pri vključevanju v družbeno upravljanje premalo upoštevajo naše žene in mladino.

(Nadaljevanje na 2. strani)

KONFERENCA OKRAJNEGA ODBORA SZDL CELJE

SEJA SVETA ZA PROSVETO IN KULTURO LRS

Obilica dela pri bodočih nalogah

Iz poročila predsednika Franca Simoniča — V razpravi so delegati poudarili pomen izobraževalnega dela

CELJE, 21. febr. — Danes je bila v Celju redna okrajna konferenca SZDL za območje združenega celjskega okraja. Razen 184 delegatov so se konference udeležili tudi tov. Franc Kimovec-Ziga, sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije in drugi gostje. Letno politično poročilo je podal predsednik okrajnega odbora SZDL za celjski okraj Franc Simonič.

Predsednik Okrajnega odbora SZDL Celje Franc Simonič je v svojem referatu govoril o vlogi članstva in organizacij SZDL kot zavestne subjektivne sile pri graditvi socialističnih odnosov tako na področju družbenega upravljanja, predvsem v organih oblasti, na področju solstva, prosvete in kulture. Dobri del referata je posvetil analizi in utrjevanju socialističnih odnosov ter uspehom in problemom družbenega upravljanja v okraju.

O potrebi in vlogi potrošniških svetov že več mesecev razpravljajo, vendar pa so v praksi uvedli potrošniške svete samo v Celju, Šoštanju in Slovenskih Konjicah. S pravilnim delovanjem potrošniških svetov bomo tudi najhitreje usposobili zadrugo, oziroma njihove trgovske odseke za vlogo pri odkupu in prometu s kmetijskimi pridelki. Dosele pa so se potrošniški sveti največ ukvarjali samo z organizacijo, za vsebinsko pravilno delo svetov pa je potrebna še mnogo večja aktivnost organizacij SZDL.

Problem obrtništva je zaradi premajhne zmogljivosti in monopolističnih, birokratskih težav iz dneva v dan bolj pereč. Uredili bi ga z ustanavljanjem novih obratov in z odločnim uveljavljanjem družbenega upravljanja.

V okraju Celje je 1713 obrtnih obratov s 4501 obrtniškim delavcem in 1145 vajenc. Od tega je 345 obratov družbenega sektorja z 2428 obrtniškim delavci in vajenci. Toda v industriji je na področju celjskega okraja zaposlenih 1962 strokovno usposobljenih obrtnih delavcev, od katerih jih pa 800 ne dela v svojem poklicu, temveč kot polkvalificirani, ali pa kvalificirani industrijski delavci pri drugih delih. Največ obrtnih obratov primanjkuje v kovinski in v lesno-predelovalni stroki. Z novimi obrati bi pravilno zaposlili kvalificiran kader, zadostili rastočim potrebam, predvsem pa na ta način najuspešneje preprečevali šušmarjenje in zniževali cene obrtnih storitev.

Praksa zadnjih let kaže, da je zanimanje za kulturno-prosvetno udejstvovanje na področju celjskega okraja, predvsem med mladino, izredno veliko, ter je zaradi tega kulturno-prosvetna dejavnost v splošnem močno razgibana. Primanjkuje pa sistematičnega izobraževalnega dela (ideološki in izobraževalni tečaj, predavanja, delo ljudskih knjižnic itd.). Tovarš Simonič je v nadaljevanju razčlenil vrsto problemov, opozoril na slabosti pri prosvetnem delu ter dal številne napotke organizacijam SZDL za uspešnejše izobraževalno dejavnost.

V zvezi s kmetijstvom je predsednik Simonič dejal, da je lani na področju celjskega okraja v obliki regresov za stroje, umetna gnojila, goriva itd. kmetijstvo dobilo 254.586.776 din, kmetiki davkoplačevalci pa so vplačali 272 milijonov davkov in 50 milijonov občinskih doliad.

Nadaljevanje s 1. strani

Viktor Kovač je dejal, da bo bolj razvito družbeno upravljanje ugodneje vplivalo tudi na kmetijstvo. Na tem področju se ne bomo rešili težav, če bomo postavljali samo potrebe brez zahtev po večji proizvodnji. Kmetijstvo je v trboveljskem okraju postalo važna panoga dela, kateri pa moramo v prihodnje posvečati večjo pozornost. Kljub težavam pa so v trboveljskem okraju tudi v kmetijstvu dosegli precejšnje uspehe. Upoštevati moramo, da je bila v tem okraju večina kmetičkih ljudi izseljena. Kmetijske zadruge so v zadnjih letih napravile velik korak naprej in imajo vse pogoje, da postanejo močan činitelj za razvoj naših vasi. Le-te pa niso v zadostni meri razširile svoj gospodarski vpliv na člane.

V naših vaseh bi potrebovali, je rekel dalje Viktor Kovač, močne organizacije ZKS, te pa so sedaj žal zelo šibke. Njihova poglavitna slabost je v tem, da je v njih zelo malo domačinov in kmetov. V večini primerov organizacije premočno poznajo problem kmetijstva. Pa tudi premalo so povezani z domačini, da bi se uveljavili med njimi. Kar se tiče novo postavljenih občinskih odborov SZDL, se je sekretar Viktor Kovač o njih pohvalno izrazil. Dejal je, da so politično močni in so zato sposobni pomagati osnovnim organizacijam SZDL tako, da bodo res-

datkov mimo lastnih zmogljivosti. Lani so znašali proračuni obeh okrajev in občin 1 milijardo 450 milijonov din, letošnji pa so bili izdelani v skupnem znesku 4 milijarde 111 milijonov dinarjev, torej za 2655 milijonov več kot lani.

Člani in organizacije SZDL bodo morale nuditi v mnogih primerih izdatnejšo pomoč organom družbenega upravljanja. Teže bo tam, kjer so organizacije šibke. V okraju so namreč področja, kjer je v organizacijah SZDL vključeno le 30 % volilnih upravičencev. V okrajnem merilu je vključeno v SZDL nekaj manj kot 60 odstotkov volilnih upravičencev. Zato čaka članstvo in organizacije na terenu v zvezi z bodočimi nalogami obilica dela.

V razpravi so delegati med drugim opozorili na večje sodelovanje kmetijskih inženirjev in

tehnikov pri nadaljnji rekonstrukciji naše vasi. Organizacije SZDL naj v bodoče čimbolj pritegujejo strokovnjake k političnemu delu in jih vključujejo v družbene organe. Mnogo so razpravljali o pritegovanju žensk in mladine v izobraževalno delo na vasi. Tu naj organizacije v bodoče načrtneje delajo in širijo svoj politični vpliv. Poudarjeno je bilo, da morajo organizacije SZDL vzgajati članstvo za boljše sodelovanje v organih družbenega upravljanja.

V razpravi se je oglasil tudi sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije Franc Kimovec, ki je govoril predvsem o družbenem upravljanju, dalje o problemu šolskih svetov, opozoril pa je funkcije, naj bi organizacijsko utrdili osnovne organizacije SZDL.

Novoizvoljeni okrajni plenum SZDL šteje 61 članov, v revizijsko komisijo pa so izvolili 7 članov.

Temeljna razprava o posebnem solstvu in pošolskem izobraževanju

Svet je razpravljal o poročilih in predlogih komisij za posebno solstvo, znanost in pošolsko izobraževanje

LJUBLJANA, 21. febr. — Zaradi odsotnosti predsednika Sveta za prosveto in kulturo LRS dr. Dolfeta Vogelnika, je današnji seji predsedoval dr. Jože Goričar. Na dnevnem redu so bila poročila in predlogi odbora za strokovno izobraževanje, poročilo komisije za posebno solstvo, poročilo Zaveda za proučevanje solstva v zvezi z reformo solstva, poročilo odbora za znanost in muzeoloških vprašanj, poročilo komisije za pošolsko izobraževanje in razno.

Potem, ko je Svet sprejel z manjšimi korekturami pravilnik o uporabi solske ladje gojencev pomorskih sol in dopolnila predmetnika za srednje ekonomske šole, je tov. Jože Zakovšek poročal o problematiki posebnega solstva.

STAVILO DEFEKTNE MLADINE Iz poročila je razvidno, da je defektnih otrok v Sloveniji po nepopolnih podatkih približno 7000 otrok, od katerih pa se jih šola v ustanovah za defektne mladino komaj 2000. Te ustanove so mučijo z velikimi material-

nimi in kadrovskimi vprašanji. Pomankanje prostora je največji problem solstva za defektne mladine, ki ga bo treba postopno reševati s širjenjem obstoječih ustanov in s gradnjo novih zavodov. Drugi glavni problem zavoda za defektne mladine so oskrbine za gojence, saj znašajo mesečne oskrbine v zavodih od 7000 do 11.000 din. Zaradi teh visokih oskrbin upada dotok gojencev v zavode, kar velja zlasti za vzgajališča, kljub temu, da je neveljanih ali nepravilnih vsolanih mnogo otrok, ki so po posebnem solstvu vzgajani. Zato komisija predlaga, naj se povečajo subvencije posebnim vzgojnim ustanovam s samostojnim financiranjem ali pa naj se za vzdrževanje teh ustanov zagotovijo posebna republiška sredstva.

PERSONALNA IN KADROVSKA VPRAŠANJA POSEBNIH VZGOJNIH USTANOV

V vseh domovih je opaziti pomanjkanje učnih moči in obsema se to, da vzgojnih kadrov manjka potrebna specializacija. Skupno dela na teh zavodih v LRS 190 učiteljev, potrebovali pa bi jih še okrog 100, kar se predavatelji v vzgajališčih in pomožnih solstvih prekomerno zaposleni. Komisija zato predlaga razpis učiteljskih in vzgojiteljskih mest za posebno vzgojne ustanove, za specialno kvalifikacijo nekvadriranih učiteljev pa strokovne izpite in obisk predavanj na defektološkem odseku višje pedagogike šole. Komisija je nadalje ugotovila, da sedanji sistem samostojnega financiranja republiških posebnih vzgojnih ustanov ogroža nadaljnjo obstoj dela teh ustanov in ne daje možnosti, da bi vsi potrebni otroci udeležili potrebne habilitacije. Zato predlaga, naj spadajo tiste posebne vzgojne ustanove, ki sprejemajo gojence iz vse republike v pristojnost organa za prosveto in kulturo, vsaj kar se tiče vzdrževanja. Ker pa je problematika posebnih vzgojnih ustanov zelo razčlenjena in ker se v vprašanju defektne mladine bavijo organi prosvete, organi zdravstva in socialne politike, notranje uprave kot tudi nekatere organizacije, bi bilo treba imenovati posebno stalno komisijo za vprašanja defektne mladine iz zastopnikov zainteresiranih upravnih organov, ki bi bila koordinacijski in posvetovalni organ.

PREDLOGI Komisija za posebno solstvo je predložila Svetu predloge, sestavljene iz vidika potreb in materialnih možnosti po prioriteten listi, o katerih bi sklepali izvršni svet LRS. V razpravi je Svet razpravljal o načelnih problemih solstva za defektne mladine, kakor o konkretnih predlogih komisije, in to: o takih imenovanih gozdnih solstvih, o pomorskem solstvu in o predlogih za zboljšanje stanja posebnega solstva.

Sledilo je poročilo o sklenitvi komisije za reformo solstva v Beogradu, ki podaja kratak potek dela komisije pri Zvezni ljudski skušnini. O obeh elaboratih o obvezni šoli, ki jih je imenovala komisija izgotovila, bo tako Svet kakor vsa naša zainteresirana javnost še razpravljala.

Svet je na današnji seji sprejel predloge odbora za znanost o ureditvi muzeoloških vprašanj, o omejitvi odpiranja novih lokalnih muzejev, potrdil imenovanje novoustanovljene komisije pri Svetu za prosveto in kulturo za muzeološka in muzejsko-galerijska vprašanja, ki jo bo imenovala komisija za pošolsko izobraževanje in o predlogih te komisije, ki jih je nadal to. Roman Albreht. Svet je bil mnenja, da je treba posebej skrbno sprejeti predloge, ki se nanašajo na področje solstva, saj je bilo na tem področju sicer precej kvantitativnih, a ne kvalitativnih uspehov. Svet je zavezal studijsko komisijo, da dolgotrajnega dela. O tej problematiki bo Svet novembra razpravljala. Danes je sprejel te predloge, da imenuje človeka, ki bo v Svetu odgovarjal za pošolsko izobraževanje. In komisijo, ki naj prouči stanje pošolskega izobraževanja pri nas.

DNEVNA KRONIKA

Odkopavanje žrtv katastrofe v Mavrovem

Velike skupine pripadnikov Ljudske milice, JLA in kmetov že deseti dan odkopavajo zasute delavce in čistijo cesto Mavrovo — Debar. Včeraj so pri Torbeškem mestu odkopali še tri trupla pod snežnimi plazovi, v dolini Radike pa so še trije ljudje. Ker se je vreme v Makedoniji ožujilo, je prišlo v dolini Radike do novih

plazov. Človeških žrtv ni bilo. Zdravniki pravijo, da ranjeni delavci v skopski in drugih bolnišnicah okrevajo. Več zavodov za transfuzijo krvi je poslalo tem bolnišnicam več sto steklenic krvne plazme.

Dokumentarni film o nesreči v Mavrovem

V podjetju »Vardar-film« v Skoplju so zaključili kratkometražni dokumentarni film o nesreči v Mavrovem. Film prikazuje posledice hude katastrofe, ki so jo povzročili snežni plazovi, reševanje ponesrečenih in evakuacijo prebivalstva iz ogroženih vasi in delavskih naselij.

Južna Morava poplavlila tri vasi

Južna Morava je prestopila bregove in poplavlila nad 500 hiš v treh vaseh. Porušenihi je nad 30 hiš. Pripadniki JLA in Ljudske milice s poptonskimi čolni rešujejo prebivalstvo poplavljenih vasi, ki se ni moglo pravočasno rešiti, ker je do poplavi prišlo iznenada. Tudi to poplavo je povzročila ledena pregrada, ki je zaprla korito reke od Mramorskega mostu do ustja Nišave.

Proučevanje komunalnega sistema v LR Sloveniji

Odbor za organizacijo oblasti in uprave Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS je začel sistematično proučevati, kako se v praksi uveljavlja delavsko in družbeno upravljanje ter novi komunalni sistem. V ta namen so skupine ljudskih poslancev, ki so člani tega odbora, pod vodstvom predsednika odbora tov. Vlada Krivica obiskale pljuški in kočevski okraj. Prejšnji teden so ljudski poslanci Vlado Krivic, Ignac Voljč, Tine Remškar, Stane Bobnar in Franc Pirkovič proučevali uveljavljanje komunalnega sistema v novomeškem okraju. Med drugim so obiskali splošno gradbeno podjetje »Pionir«, kmetijsko zadrugo, bolnišnico, Narodno banko, gimnazijski šolski odbor in Občinski ljudski odbor v

ČLANARINO

Prešernove družbe plačujete lahko tudi v obrokih

O zakonski zvezi in družini

(Nadaljevanje)

DR. JOŽE POTRČ

Napredni razvoj človeštva, proizvodnje, znanosti, morale itd. je izven vsakega dvoma. Človek je čedalje bolj gospodar narave, čedalje bolj svoboden, ker se osvobaja zastonosti, bede, izkoriščanja. Ko pa načenjamo vprašanje napredka družine, zakonske zveze, ljubezni, enakopravnosti, bi bilo povsem napačno, če bi videli kratko malo cilj samo v svobodi. Brez obširnega dokazovanja lahko rečemo, da pomeni sleherni nekritični poudarjanje nekakšne svobode ljubezni (torej ne samo teorije kozarca vode) najgrš, asocijalni lumpen-proletarski vpliv v socializmu. Zaradi tega moramo izreči odločno socialistično besedo, da pripoznavamo napredek samo kot napredek socialistične morale, kot napredek človeškega dostojanstva. Vprašanje, na kateri ravni svobode, moške ali ženske, se bo uresničila enakopravnost spolov v socializmu, je za nas brezpredmetno. Za nas je tu drugi, res socialistični, dostojni in častni izhod, ki nam ga nudi že dosedanj razvoj kulture in morale. Nas mora zmeraj voditi ideja, ki jo je izrekel Lenin mladini in ki jo, mimogrede rečeno, pripoznavajo vsi pametni socialisti sveta, da lahko gradimo socialistično kulturo samo z naj-

boljšim poznavanjem kulture in dodajmo etike, ki jo je ustvarilo človeštvo v vsem svojem razvoju. To pa pomeni, da so vsi utopisti dva tisoč let pripravljali (z družbeno kritiko) ideal znanstvenega socializma in socialističnega človeka. Naša naloga je, da sprejmemo vse najboljše, vse trajno vredno, in da gradimo to naprej. Razvoj dvojne morale, namreč, da je možno isto dejanje presoditi kot zločin, če gre za ženske, kot majhen moralni madež ali celo kot častno pa, če gre za moškega, je velik zgodovinski dokaz, da je ženska kot zgodovinsko izkoriščani spol na višji moralni ravni kakor moški. To, da povprečna ženska odklanja spolni odnos brez ljubezni, to je prav tisti veliki moralni napredek, o katerem govori Engels, moralna stopnja, ki je povprečnemu moškemu še tuja. Zlasti neumen je moški, ki se še hvali s svojim moralnim madežem in bordsko miselnostjo. Res velja ženskar zdej v vsaki poštenjši družbi za manjvrednega človeka, vendar pa je od tega še daleč do socialističnega pojmovanja enakopravnih odnosov med žensko in moškim, še daleč do resnič-

nega človeškega dostojanstva. Po kriteriju »svobode« bi bil moški na višji ravni, toda ta kriterij sploh ne drži. Noben pameten človek ne bo trdil, da je manj svoboden zato, ker ga zakon t. j. paragraf ovira v spolni ljubezni med bratom in sestro, pa čeprav je bilo to v Zevsovi dobi prosto. Nobeni ženski ne bo prišlo na misel, da bi trdila, da ni svobodna zato, ker ne more dovoliti približevanja moškemu, ki ga ne ljubi. Zato je znanstveno edino pravilno, da smatramo monogamno čustva za veliko moralno pridobitev, ki osvobaja človeka živalske minulosti. Noben pošten človek, da sploh ne govorimo o socialistih, ki spoštujejo klasike marksizma, ne bo dvomil o znanstveni vrednosti Engelseve trditve, da bo resnična enakopravnost žene v socializmu »sodeč po celotnih dosedanjih izkušnjah v neprimerno večji meri vplivala v tem smislu, da bodo postali možje dejansko monogamni, kakor v tem smislu, da bodo postale žene poliandrične.«

Kdor tega boja za lepše odnose noče ali ne more videti in kdor se izogiblje konkretnemu odgovoru na vse oblike enakopravnosti in se samo skriva za fraze o »enakopravnih odnosih«, molče pa se klanja dvojni morali, je hlapec stare

morale, in zavira s tem tudi splošen družbeni napredek.

V luči teh resnično znanstvenih, visoko etičnih in optimističnih pogledov na višjo obliko odnosov med spoloma nam v socializmu ne bo težko opredeliti našega stališča do predzakonskega in izvenzakonskega ljubavnega življenja, ne da bi zabredli v kakršnokoli pretirano moraliziranje. Zaradi močnih lumpen-proletarskih vplivov, ki po Marxovem zatrevanju delujejo zlasti v revolucijah, ko stare norme izgubljajo na vrednosti, nove pa se še niso okrepile, nekateri žal prepogosto gledajo na nekatere pozitivne pridobitve minulosti s prezirom. Tako se je pričeževal Lenin »da je hotel velik del mladine, celo tiste, ki je mnogo obetala« revidirati meščanske nazore in moralno, pri tem pa ni sprejemal pod imenom »novega splošnega življenja« nič drugega kakor »običajen bordel«. Lenin je rekel, da je del mladine kratko malo ponorel, tako da se je, ko je omenjal takšno sramoto mladine Klari Zetkin, tako razburila, da je udaril po mizi in jel hoditi po sobi.

Mi tako hudih stvari nikoli nismo doživeli, vendar pa še zdaj nismo brez podobnih težav. Če ne bomo in dokler ne bomo vse mladine seznanili z novim socialističnim gledanjem na svet in življenje, z novo socialistično moralno, bo sledila starim vzorom in čisto rajši celo slabim kakor

dobrim. Ni naključje, da smo imeli pred vojno več prevodov »revizije« morale, nismo pa imeli Leninovih obdob lažno revolucionarnih grdobij. Pri nas nastajajo negativni pojavi še zdaj, bolj v tem, da pozitivne moralne pridobitve našega ljudstva v minulosti podcenjujemo, kakor da propagiramo neokusne grdobije v imenu socializma.

Etičnih pridobitev naših staršev in prednikov, pojmov, kakor so monogamija, nedolžnost, deviška čast in sramežljivost žensk in tako dalje nikakor ne smemo kratko malo zavreči, zlasti ne njihove pozitivne vsebine, marveč vse tisto, kar je plemenito, razvijati še na višjo stopnjo. Tako tudi Engels na vprašanje, ali bo nastalo v prihodnosti široko družinsko javno mnenje glede deviške časti in ženske sramežljivosti in da li se bodo postopoma razvili svobodni spolni odnosi, absolutno ne odgovarja pozitivno, marveč opozarja na velik nov pojav individualne spolne ljubezni, ki ne pomeni nič drugega kakor poplemenitvenega slepega spolnega nagona, to pa spet nič drugega, kakor socialno preobrazbo človeka, ki je v ogromni meri premagal svojo živalsko sebičnost. Porast etičnega, socialnega občutka pomeni obogatitev kriterija. Tako zdaj, pravi Engels, ne vprašujemo več samo to, ali je spolni odnos zakonski ali izvenzakonski ali kakor bi rekel Makarenko, v harmoničnem odnosu nasproti družini ali proti-

družben, marveč zahtevamo razen tega še več. Vprašujemo se, ali izvira iz obojestranske ljubezni ali ne. Med prekroji, ki so si upali govoriti, kaj bo mislila bodoča družba, je tudi A. Kolontajeva, ki je trdila, da bo v socialistični družbi vseeno, ali se bosta znašla dva iz ljubezni ali zaradi fizičnega dražljaja. Z gotovostjo smemo domnevati, da družba ne bo vtikala svojega nosu v intimne odnose ljudi, toda družbi še zdaj ni, še manj pa ji bo v prihodnje, vseeno, ali so njeni člani na visoki stopnji kulture, morale, plemenitih čustev in medsebojnega spoštovanja, ali pa jih bodo družili in odbijali slepi nagoni, kakor vidimo to pri živalih. Ljubezen pomeni altruizem, bogastvo čustev; fizični dražljaji, ki ne vzbujajo nobenih psihičnih občutkov, pa pomeni bedo, omejenost, topost. Kolontajeva je proslavljala kot nov tip deklet, ki je poznala samo ljubezen do matere in Lenina, »meščanskih predsodkov« pa se je otrsela tako, da je služila fizičnim potrebam fantov brez sleherne ljubezni. Pri nas se je pojavljala samo prva leta težnja po preziranju preveč »osebnega«, »individualnega«, n. p. obsojanje lirčne poezije. Socialistična moralna pa človeka ne obuboja, marveč nasprotno, ga obogati. Manj prepoveduje, več pa svetuje bogastvo pozitivnih norm vedenja in odnosov med ljudmi, ki slehernega človeka obogatvajo in osrečujejo.

OZADJE DOGODKOV V DÜSSELDORFU

DANES PO SVETU

Ali Adenauerjeva zvezda ugaša?

RAVNOVESJE

BONN, 16. febr. — Tisto, kar se je minuli četrtek dogodilo v parlamentu pokrajine Severnega Rena — Vestfalije, pomeni edinstven primer v nemški parlamentarni praksi. Razpravljali so o predlogu socialnih demokratov in svobodnih demokratov, naj bi skupščina izrazila nezaupnico predsedniku vlade Karlu Arnoldu in naj bi za novega predsednika izvolili socialnega demokrata Steinhofa, ki je predvčerajšnjim dokončno prevzel ta položaj.

Nedavno je bilo dejstvo, da o Arnoldu, človeku, ki bi mu bilo treba izglasovati nezaupnico, in o njegovih upravi ni bilo slišati nobene ostre besede. Nasprotno, sleherni govornik je izbral izreke, s katerimi bi čim močnejše izrazil spoštovanje do njega. Oba predlagatelja sta odločno izjavila, da v pokrajini sami ni nobenih razlogov, da bi strmoglavili Arnoldovo vlado, toda kljub temu so od njega zahtevali, naj gre v interesu »pokrajine, republike in demokracije«.

ARNOLDU — VSA ČAST, KANCLERJU — ROKAVICA

Medtem ko so za Arnolda imeli najtoplejše besede, pa se je na račun njegovega bonnskega šefa Adenauerja vsul strahovit ogenj obdolžitev, menda najhujši v njegovi kancerski karieri.

Socialni demokrati so ga obdolžili, da jih je leta in leta skušal izolirati, jih izključiti iz upravljanja dežele, zmanjšati njihov vpliv na minimum. Toda oni so dejansko sami ponovili svoje stare očitke in zato dogodek v Düsseldorfu ni nenavaden po tem.

Ta dogodek je prvenstveno pomena zavoljo ravnanja svobodnih demokratov. Njihova kritika, ostra in brez-kompromisa, ni prezrla nobene Adenauerjeve »politične greha« v zadnjih letih. Obdolžili so ga, da teži za avtoritativno vladavino, za absolutno oblastjo svoje stranke, za ovekovečenjem pozicij, da želi koalicijske stranke spremeniti v poslušne satelite, jih zdrobiti, da je ministre spremenil v uradnike, ki niso več odgovorni pred svojimi priključniki, da je potepal sporazum o koalicijski vladi — in spričo vsega tega so napovedali vojno njegovi večini v Zveznem zboru, ki jo mislijo bojeviti prek Zveznega sveta, katerega sestavo bi po predvideni reorganizaciji vlade v Düsseldorfu spremenili kanclerju v škodo. Tako so se Arnoldu malone oprostili zavoljo povzročenih neprijetnosti, medtem ko so njegovemu kanclerju vrgli rokavico.

Njihova kritika, ostra in brez-kompromisa, ni prezrla nobene Adenauerjeve »politične greha« v zadnjih letih. Obdolžili so ga, da teži za avtoritativno vladavino, za absolutno oblastjo svoje stranke, za ovekovečenjem pozicij, da želi koalicijske stranke spremeniti v poslušne satelite, jih zdrobiti, da je ministre spremenil v uradnike, ki niso več odgovorni pred svojimi priključniki, da je potepal sporazum o koalicijski vladi — in spričo vsega tega so napovedali vojno njegovi večini v Zveznem zboru, ki jo mislijo bojeviti prek Zveznega sveta, katerega sestavo bi po predvideni reorganizaciji vlade v Düsseldorfu spremenili kanclerju v škodo. Tako so se Arnoldu malone oprostili zavoljo povzročenih neprijetnosti, medtem ko so njegovemu kanclerju vrgli rokavico.

PONOVEN SOVJETSKI PROTEST

PROTI SPUŠČANJU BALONOV

ZDA bodo odgovorile na sovjetsko noto še ta teden

Moskva, 21. febr. — TASS poroča, da je namestnik sovjetskega zunanjega ministra Andrej Gromiko izročil danes turškemu veleposlaniku v Moskvi drugo sovjetsko protestno noto proti spuščanju balonov s turškega ozemlja v sovjetski zračni prostor. Ta nota pomeni odgovor sovjetske vlade na turško noto z dne 11. februarja, s katero je le-ta zavrnila sovjetske obdolžitve.

V noti sovjetska vlada ponovno opozarja turško vlado na dejstvo, da pošiljanje balonov pomeni kršitev teritorialne nedotakljivosti ZSSR, kakor tudi kršitev mednarodnega prava.

»Sovjetska vlada,« je rečeno v noti, »je predlagala vladi ZDA, da bi SZ priredila v New Yorku in Washingtonu ali spora-

FRANCOSKO-NEMŠKI RAZGOVORI V PARIZU

Vzdušje prisrčno, težave pa velike

Do novega sestanka v Bonnu bodo delo nadaljevali strokovnjaki obeh vlad

Pariz, 21. febr. (Tanjug) Francoski zunanji minister Christian Pineau in zahodnonemški zunanji minister von Brentano sta danes sklenila, da se bosta 3. marca ponovno sestala v Bonnu in nadaljevala neposredna pogajanja o odprtih vprašanjih med obema deželama.

Obsežno francosko-nemško gradivo, ki obsega odprte probleme Posarja, gospodarske in kulturne odnose med obema deželama, posebno pa še vprašanje skupne izgradnje prekopa na reki Mozeli, so načeli včeraj v Parizu in štiri skupine strokovnjakov delajo vzporedno s sestanki ministrov, prizadevajoč si, da bi pospešili dosego stvarnega sporazuma.

Razgovori potekajo v prisrčnem vzdušju, toda težave so večje, kot smo pričakovali. — Je izjavil francoski predstavnik po današnjem drugi seji ministrov.

Francija je po vojni opustila svoje zahteve po nemških reparacijah v zamenjavo za gospodarsko unijo in gospodarsko nadzorstvo nad Posarjem. Pravni predpisi jo omogočajo izkoriščanje posarskega premoega in jekla vse dotlej, dokler velesile ne bodo sklenile mirovne pogodbe in sporazuma o

zdržitvi Nemčije. »Francoska vlada pa je dovolj realistična,« je izjavil pred nekaj dnevi uradni predstavnik, »in zato razume, da so neposredna pogajanja med obema deželama potrebna, da bi na njih določili novi status.« Takošno francosko realistično stališče je posledica lanskega referendumu v Posarju, na katerem sta se dve tretjini posarskega prebivalstva izrekli zoper »evropski statut,« sodeč, da bodo tako pospešili priključitev k Nemčiji.

Francoske zahteve na sedanjih pogajanjih so pretežno gospodarske narave in se nanašajo predvsem na upostavitve »gospodarskega bloka« med obema deželama, s katerimi bi popolnoma preprečili enostransko nemško akcijo v Posarju.

Te zahteve temelje na tem, da mora Nemčija sodelovati pri

regulaciji reke Mozele, da bi s prekopom povežali področje Lorene z Zahodno Nemčijo in omogočili francoski industriji, da bi po prekopu prišla laže na nemški trg in na svetovni trg sploh. Stroške izgradnje tega prekopa cenijo na okrog 250 milijonov dolarjev. Toda nemška vladna delegacija je pripravljena francoskemu izvozu dati samo nekatere olajšave in znižane tarife za nemški cestni in železniški promet.

V nemški spomenici je rečeno, da je treba zagotoviti Franciji pošiljke premoga iz Posarja, toda namesto 50-letnega izkoriščanja premogovnikov v Warndt predlagajo samo sklenitev običajnih, kratkoročnih trgovinskih dogovorov. Nemčija se ne zavezuje, da bo ohranila sedanjo raven trgovinske izmenjave med Posarjem in Francijo, ki doseže blizu 800 milijonov dolarjev letno in daje Franciji surovine za njeno industrijo.

Do novega sestanka v Bonnu v začetku prihodnjega meseca bodo delo nadaljevali strokovnjaki obeh vlad.

spodarstvo dosegalo uspehe, kakršne še nikoli poprej. Kdo in zaradi česa je prisilil kanclerju Adenauerju tako pekočo zausnico? Ali so v ozadju še kakšni drugi (in čigavi) motivi, razen političnega nezadovoljstva borbene skupine mladih poslancev stranke svobodnih demokratov?

Takšna in podobna vprašanja je slišati na mnogih straneh. Nihče pa ne daje dovolj prepričljivega odgovora. Propagandni stroj CDU skuša prikazati ta razvojni dogodek kot delo bivših »Hitlerjevih mladincev«, zbranih zdaj na vodilnih položajih v pokrajinski organizaciji svobodnih demokratov.

KDO IMA PRAV?

Spričo splošnih političnih razmer v Nemčiji je težko reči, kdo ima prav. Uporniki iz Düsseldorfa odgovarjajo na vprašanje, ali so resnične pripovedi o njihovi politični minulosti, z nasmehom: »Nacisti — če že tako želite — sede naposled v vseh strankah. Za CDU smo bili pa konec koncev le leta in leta dovolj dobri!«

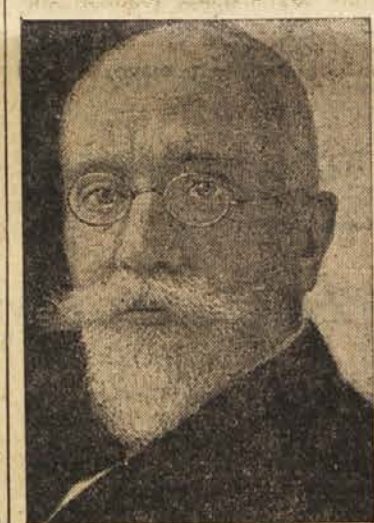
PO NEDELJSKIH PARLAMENTARNIH VOLITVAH V GRČIJI

Opozicija zahteva ponovitev

Vodja najmočnejše opozicijske stranke Venizelos pravi, da so bile sedanje volitve »brez primere v grški politični zgodovini«

Atene, 21. febr. (Tanjug). — Pričakujejo končnih izidov parlamentarnih volitev, spremlja grška javnost z veliko pozornostjo nadaljnji razvoj političnega položaja v deželi in možnosti za sestavo vlade. Čeprav je gotovo, da je Radikalna unija, kar zadeva število mandatov v skupščini, zmagala, poudarjajo politični krogi, da razporeditev sil v novem parlamentu ne zagotavlja stabilnosti bodoče vlade. Domnevajo, da bo Radikalna unija po objavi dokončnih izidov imela v novem parlamentu največ do dvajset mandatov večine.

Opozarjajoč na te momente, pišejo nekateri atenski časniki o možnosti, da bi prišlo do sodelovanja med vladno Radikalno unijo in nekaterimi strankami centra. Pri tem omenjajo Venizelosovo liberalno demokratsko unijo, ki je po dosedanjih poročilih dobila okrog 70 mandatov in tako postala najmočnejša opozicijska stranka. Omenjajo tudi progresivno

Venizelos

unijo centra EPEK, ki bi imela v novi skupščini okrog deset mandatov.

V opozicijskih krogih pripominjajo, da do končne objave izidov ni treba pričakovati nobenih akcij na tej ne na oni strani. Venizelos pa je dal izjavo, v kateri je zanikal verodostojnost nedeljskih volitev in obsojal ministrskega predsednika Karamanlisa, da so volilne izide objavili s 24-urno

Neizpodbitno pa je dejstvo, da gre za zelo aktivno politično skupino, ki jo je moč prištevati med najbolj dinamične povojne politične grupacije v Nemčiji.

Pritisk, ki so ga v zadnjih dneh z mnogih strani izvajali nanje, je bil v resnici izredno močan. Vendar svojega načrta niso opustili. Njihovo zvezno vodstvo z Dehlerjem na čelu formalno ni odobraval njihove akcije, vendar je — češ da hoče spoštovati načelo federalizma v stranki — molčalo.

Pa vendar je videti, da je imel za zdaj edinole Karl Arnold prav, ko je minuli četrtek na izjavo socialnih in svobodnih demokratov, da žele prinesiti nekoliko svežega duha v demokratsko življenje, ki ga je Adenauer utesnil, takole odgovoril: »Gospoda, to ni Bonn, marveč Düsseldorf. V napačni dvorani ste. To ni poslopje Zveznega zbora v Bonnu, marveč našega Deželnega zbora!«

Prav je imel zato, vsaj tako je zdaj videti, ker je Adenauer sejal v Bonnu veter, Arnold pa je moral v Düsseldorfu požeti vihar.

O. Miličević

Po kratkotrajnem razburjenju in številnih protestih v zvezi s prepovedjo izvoza ameriškega orožja na Srednji vzhod so embargo odpravili in 18 lahkih tankov je dobilo odobrenje za potovanje v Saudovo Arabijo. Zdej pa je že na pragu novo razburjenje — zavoljo odprave embarga.

Polemiko na Zahodu glede pošiljk orožja bližnjemvzhodnim deželam razlagajo praviloma z željo, da bi ohranili arabsko-izraelsko oboroženo ravnovesje. Toda interesi velesil v tem delu sveta — posebno še interesi dveh blokov — so tako sprepleteni med seboj in protislovni, da v presojo ravnovesja nujno vnašajo zelo subjektivne momente.

Ko je jeseni lani Egipt sklenil sporazum o nakupu določenih količin orožja na Češkoslovaškem, so zahodne velesile izrazile zaskrbljenost sprčo rusenja ravnovesja na Bliznjem vzhodu, glede katerega so se s tristransko deklaracijo iz leta 1950 zavezale, da ga bodo ohranile. V številnih izjavah zahodnih državnikov, pa tudi v komunikacijah o nedavnih razgovorih Eisenhower-Eđen, so češkoslovaške pošiljke orožja ocenili kot čimtelja, ki je »povečal napetost in spovečal vojno nevarnost«. Kasneje, ko so se v Veliki Britaniji razvlele živahne debate glede pošiljanja lahkih tankov Izraelu in Egiptu, so mnogi britanski časniki napisali, da ta trgovski dogovor ne vpliva na bližnjemvzhodno ravnovesje. Ta misel je bila izražena tudi v britanski »Beli knjigi«. Podobne argumente je slišati zdaj tudi v Washingtonu v zvezi z orožjem, namenjenim Saudovi Arabiji. Kdo more presoditi, katere in kolikšne količine orožja rušijo ravnovesje na Bliznjem

vzhodu, še zlasti če na presojo vpliva tudi rivalna pristranost velesil?

Kako zapleten je ta problem, kaže tudi drugi primer. Potem ko so objavili embargo na pošiljke ameriškega orožja Saudovi Arabiji, sta predstavnik iraške vlade in ameriško veleposlanstvo v Iraku dala vedeti, da se ta sklep ne nanaša na članice Bagdadskega pakta. S tem so se tudi v merilih pri ohranjanju ravnovesja ponovno pokazale nekatere slabosti, kajti zelo težko je moč dokazati, da je orožje v irakih rokah potencialno manj nevarno, kakor v rokah katerikoli druge vlade, če le-ta sklene, da ga bo uporabila v nemiro-ljubne namene.

Omejitev oboroževanja in postopno zmanjševanje le-tega — ob ohranitvi pravilnega sorazmerja med državami — to bi bilo zelo zaželeno ne samo na Bliznjem vzhodu, temveč tudi v vseh ostalih delih sveta. Oziroma pa je — to tem so nazorno pokazali dosednji problemi v zvezi z orožjem, namenjenim Bliznjemu in Srednjemu vzhodu — da je to naloga, ki jo je moč izpolniti samo ob soglasju in sodelovanju vseh zainteresiranih dežel. Če bodo ravnali drugače, bodo te dežele popolnoma obcutile, da je njihova suverenost omejena.

Pomanjkanje soglasja med akcijo zahodnih velesil in večjim delom zainteresiranih dežel je bila že od kraja ena izmed glavnih pomanjkljivosti tristranske deklaracije, a nedvomno predmet mandata OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini. Le-ta se je vzile težavam in motnjam pokazal kot koristen predvsem zato, ker so ga odobrile bližnjemvzhodne dežele, pri čemer so prevzele tudi določene obveznosti. Zato bi bilo normalno, če bi pota k pomirju tudi v prihodnje poiskale prek OZN, ne pa z enostranskimi akcijami.

V skupnem komunikatu Eisenhower-Eđen je pravilno rečeno, da varnost držav tega področja ne more biti odvisna izključno od oboroževanja; odvisna je veliko bolj od uveljavljenja mednarodnega prava in upostavitve pri-jateljskih odnosov med sosednjimi državami. »Dobronamerni napori, da bi takšne odnose upostavili in odstranili ovire v zvezi s tem, pomenijo v danem primeru v resnici bistven pogoj za varnost na Bliznjem in Srednjem vzhodu.«

A. Altman

Avstrija članica Evropskega sveta

Dunaj, 21. febr. (Reuters). — Avstrija je sklenila pridružiti se Evropskemu svetu. Nevtralni status ne preprečuje, da se ne bi Avstrija pridružila katerikoli mednarodni nevojaski organizaciji.

Članice Evropskega sveta, ki je bil ustanovljen leta 1949 so: Belgija, Danska, Francija, Zahodna Nemčija, Grčija, Islandija, Irsko, Italija, Luxemburg, Holandska, Norveška, Švedska, Turčija in Velika Britanija.

Bela Kun rehabilitiran

Moskva, 21. febr. — AFP poroča, da je današnja moskovska »Pravda« objavila članek, ki pomeni popolno rehabilitacijo madžarskega revolucionarja Bela Kuna. Članek je napisal znani sovjetski ekonomist madžarskega porekla Eugen Varga.

DEBATA O GOSPODARSKI POLITIKI V BRITANSKEM PARLAMENTU

Inflacija ponovno narašča

Huda kritika nekdanjega laburističnega ministra za trgovino Harolda Wilsona

London, 21. febr. (AFP). — Britanski minister Macmillan je včeraj v parlamentu zagovarjal vladne ukrepe, kot so: omejevanje kreditov, znižanje subvencij za kruh in mleko ter zvišanje bančne obrestne stopnje. Dejal je, da je »inflacija ponovno narasla« in da je Velika Britanija leta 1955 uvožila za 74 milijonov funtov šterlingov premoga. Izjavil je, da je položaj resen, vendar bo moč najti rešitev.

Britanski finančni minister je dalje poudaril, da je vlada storila ukrepe ne le za zmanjšanje prodaje potrošnega blaga, marveč tudi različne industrijske opreme. Ni tajil, da utegne to pripeljati do »časne dislokacije trgovine in industrije«, pripomnil pa je, da je bilo to nujno potrebno, da bi lahko britanske izdelke v večji količini izvažali. Na koncu je pozval sindicate, naj njih člani ublažijo svoje zahteve po zvišanju plač.

Po ekspozituri finančnega ministra Macmillana je nekdanji laburistični minister za trgovino Harold Wilson kritiziral vladno

Akcije proti upornikom v Peruju

Santiago de Chile, 21. febr. (Reuters). Okrog 12.000 peruanskih vojakov so poslali v boj proti uporniški oporišči v mestu Iquitos v severnem delu dežele. Radio Lima, ki je pod vladnim nadzorstvom, opozarja prebivalstvo Iquitos, da bodo to mesto napadli z ladjami in kopenskimi enotami. V poročilu je rečeno, da so rečne ladje že začele blokirati Iquitos na reki Amakonki. Radio poudarja, da je predsednik Odría sinoči sprejel več delavskih delegacij v njih obvestil, da bodo v deželi 3. junija svobodne volitve.

Uporniška radijska postaja včeraj ni oddajala. Novinarji časnikov »La Prensa« in »Ultima Hora«, ki so jih prej aretirali, so izpustili. V priporu je ostal edino direktor »La Presse«,

gospodarsko politiko v celoti, češ da vlada še nadalje uveljavlja ukrepe, ki jih je uveljavljal nekdanji finančni minister Butler. »Ti ukrepi,« je dejal Wilson, »ne bodo preprečili katastrofalnega zmanjšanja britanskih zlatih in dolar-skih rezerv.«

Wilson je zatem hudo kritiziral Macmillana zaradi poziva sindikatov, naj bodo zmerni v svojih zahtevah po zvišanju plač. Dejal je, da je vlada ostala na krmilu ob minulih volitvah samo zato, ker je objavljala lažna poročila.

Ko je poudaril, da bodo vladne omejitve za zmanjšanje notranje potrošnje še najbolj prizadele najbедnejše, se je Wilson dotaknil politike zmanjšanja investicij. Dejal je, da vlada ne dela razlik

med investicijami, ki so koristne za deželo, in tistimi, ki niso. Nazadovanje proizvodnje in prihodnjih letih je moč preprečiti samo z vzpostavljanjem nadzorstva, zlasti v izgradnji tovarn. Wilson je na koncu dejal, da je vlada že izgubila zaupanje naroda in da diskreditirana vlada krize ne utegne več odpraviti.

Minister za stike med državami-članicami Britanske skupnosti narodov Earl Home je izjavil, da se mora Britanija spoprijeti z najhujšo konkurenco ne le Nemčije in Japonske, marveč tudi SZ, ki postaja »aktiven konkurent na svetovnem tržišču«. Edini odgovor Britanije na to konkurenco je, da bo njena proizvodnja veliko boljše kvalitete.

Z VSEH STRANI SVETA

INDIJA

PORTUGALSKA TOŽBA

New Delhi, 21. febr. (Tanjug). — Mednarodno sodišče v Haagu je obvestilo vlado v New Delhiju, da je portugalska vlada vložila tožbo zaradi izpodbijanja pravic kolonialnim oblastem, da uporabljajo indijsko ozemlje pri prehodu na delovno področje Dadr in Nagar, nekdanjih delov portugalske posesti v Indiji.

Indijska vlada bo sprožila vprašanje pristojnosti haškega sodišča, da to vprašanje rešuje. V primeru, da njenega stališča ne bi sprejeli, bo izpodbijala portugalske pravice na teh področjih.

IRAN

ZIVILA IZ ZDA

Teheran, 21. febr. (USIS). — ZDA in Iran so podpisali sporazum, po katerem bodo ZDA dobavile Iranu za 12 milijonov dolarjev kmetijskih izdelkov. Določeno količino živil bodo ZDA dobavile Iranu kot darilo, ostalo pa na dolgoročni kredit.

SIRIJA

ODKRITA ZAROTA

Damask, 21. febr. (AGP). Časnik »Al Raj Am« piše, da so siriske oblasti odkrile zaroto članov siriske narodne stranke, ki so nameravali ubiti enega izmed prvakov socialistične stranke Akrama Horanija in načelnika generalštaba generala šukaira ter druge ugled-

ne osebnosti. Aretiranih je bilo 6 članov narodne stranke.

CIPER

BRITANSKE ŽRTVE

Nikosia, 21. febr. (Reuters). — Po uradnih podatkih, ki jih je danes objavilo britansko vojaško poveljstvo v Nikosiji, je bilo od aprila lani na Cipru ubitih 17 in ranjenih kakih 100 britanskih vojakov.

ITALIJA

BREZPOSELSTVO NA SICILII

Ragusa, 21. febr. (Reuters). — V spopadih z brezposelnimi kmetijskimi delavci v Somisu na Siciliji je policija uporabljala solzilni plin. Do spopada je prišlo v hipu, ko so delavci tega mesta demonstrirali proti brezposelnosti.

VELIKA BRITANIJA

PRORAČUN ZA VOJSKO

London, 21. febr. (Reuters) Danes je bila v Londonu objavljena »Bela knjiga« o proračunu britanske vojske za prihodnjih 12 mesecev. Za koparske enote so predvideni izdatki v znesku 479 milijonov funtov šterlingov. Lani je bilo v iste namene dodeljenih 484 milijonov funtov šterlingov.

V proračunskem letu 1956-57 se bo britanska redna vojska skrčila od 405 tisoč na 374 tisoč mož. V prihodnjem proračunskem letu se bodo povečali izdatki za novo orožje in opremo.

IZRAVNANA RAZLIKA

ki je nastala zaradi izvenplanskih investicij v videmski tovarni roto papirja

Tovarna ima spet odprt tekoči račun pri Narodni banki in lahko nadaljuje z deli, določenim v investicijskem načrtu

V komaj dobrem tednu po zasiedanju okrajnega ljudskega odbora v Trbovljah, na katerem je posebna komisija podala podrobno poročilo o položaju, ki je nastal v tovarni roto papirja v Vidmu zaradi prekoračenja investicijskih kreditov z izvenplanskimi gradbenimi deli, je uspelo okraju ter podjetju z skrbnimi ukrepi izravnati in poravnati nastalo razliko v znesku 221 milijonov din. Po ukrepih, ki jih je po proučitvi položaja predlagala posebna okrajna komisija, je bila nastala razlika izravnana s sredstvi podjetja samega ter s sredstvi okraja, ki je v tem primeru nastopil kot porok za delni znesek v nastali razliki.

Cim je bila navedena razlika, nastala zaradi izvenplanskih investicij, izravnana, je NB spet odprla tovarni roto papirja v Vidmu tekoči račun. Tovarna lahko spet nadaljuje z deli, določenimi v investicijskem načrtu in tako dokonča graditve, ki je bila predvidena v investicijskem gradbenem načrtu. Vsa začeta neplanska dela (menza oz. restavracija in še nekateri drugi objekti) pa so prej ko slej ustavljena in jih bo mogoče nadaljevati šele iz sredstev, ki jih bo podjetje neposredno ustvarilo s proizvodnjo.

Gospodarski prekršek, ki je bil storjen v tem primeru z investicijsko nedisciplino, okrajni ljudski odbor najostreje obsoja ter ob tej priliki ponovno poudarja načelno stališče glede popolne discipline v investicijski politiki, ki mora veljati za vsakogar in ki ga mora vsakdo upoštevati, da tako ohranimo investicijsko disciplino, določeno z novimi smernicami naše gospodarske politike.

Z zvezi z gornjim poročilom je naš zasavski dopisnik obiskal direktorja podjetja Milana Dimnika in direktorja investicij ing. Vlada Sege, ki sta mu dala v tej zvezi naslednje izjavo:

Kdorkoli bi gledal na to zadevo izključno s stališča zakona o investicijah, ta zares lahko dobi vtis, da je bila

Pod črto

Pa začnimo znova, si je rekel nekega takega ponedeljka, kakršen je predčerašnji, neki nameščene, kakršnih je precej. Vsak začetek je težak, je še dostavil in mislil na začetek tedna. Preveč točno nikoli ni prihajal v pisarno, ob tako težkih začetkih, kakršnega je zanj pomenil vsak ponedeljek, pa je še zlasti rad zamudil. O točnosti je kdaj pa kdaj pridigal drugim, skrbel tudi, da so se točno izpolnjevale njegove pravice, pri svojih dolžnostih pa je točnost puščal v nemar.

Ce bi mu kdo kaj očital, bi znal brž zabrustiti, da je v treh letih le enkrat manjkal v službi, da naj si tako očitke prihrani za tiste, ki pogosto izostajajo od dela, da naj si ogleda statistike »plavih ponedeljkov« po naših tovarnah. Niti pomislil ne bi, da za »plave ponedeljke« delavci niso plačani, da pa se njegovi vsakotredenski »težki začetki« nič ne poznajo na mesečnem plačilnem listku.

Drugače pa se njegovi težki začetki niso prav nič razlikovali od »plavih ponedeljkov«. Kajti po primerni zamudi se je lagodno lotil opravljanja, ki se jim marsikdaj tudi med tednom ni odpoval, le da je bil ob ponedeljkih še bolj temeljit. Tako se je treba od vseh podrobnosti pomeniti s kolegi, kaj vse so doživeli od sobote dalje. Ta snov je neprimerno zanimivejša od vsega, kar bi moglo nuditi redno delo. Tako se vse bolj bliža čas malice in ker se res ne spodobi časa za to tritati v pisarni, pride zdaj na vrsto bližnja delovna trgovina. In tu sreča znanca — celo večnost se že nista videla — in pomeniti se morata o tem in onem.

Vtem pa njegova pisarna vzbuja videz izredne zaposlenosti: akti so primerno razmesteni po mizi; neko poročilo je vredi stavka prekinjeno, res da še od sobote, kot da je njegov avtor skočil le za hip po važnem podatku; telefon znova in znova brni, uradnik iz sosednje sobe pa pove, da je tovarnišča in ta in ta sestanka; tudi tri stranke čakajo, da bo tistega sestanka konec — kaj hočemo še več, uradovanje na vstuhi. Ko se naš uradnik vrne, vrže začeto poročilo v koš, kajti jutri bo moral itak začeti novega, stranke naroči za sredo in ko znova zabrni telefon, ugotovi sotrpnom na drugem koncu žice, da so ponedeljski popolnoma odveč.

kršena investicijska disciplina. Pri gradnji tako velikega in kompleksnega objekta z izredno zapletenimi tehnološkimi procesi in z izredno zapletenimi potankostmi, zlasti če upoštevamo, da v času projektiranja ni bilo jasne upogleda v novejšo pridobitev tehnike v proizvodnji roto papirja. Med samo gradnjo so nastali novi momenti, ki so zahtevali mnoge spremembe, ki z ekonomskega stališča niso dopuščale, da bi se togo držali prvotnih idejnih zasnov. Pri tem se je še med gradnjo jasno pokazalo, da je moč z manjšimi investicijskimi doseči mnogo večji ekonomski efekt, s katerim bi naša skupnost dobila letno na tisoče ton več roto papirja, kot je bilo prvotno predvideno, kar je še tembolj pomembno, ker gre pri tem za dragocene devize.

Po prvotnem projektu je bila predvidena v prvi fazi zgraditve kapacitete s proizvodnjo 20.000 ton papirja, ki bi jo dosegli v tovarni v teku treh let. Po treh letih bi se izvršila izgradnja druge faze z nadaljnjo kapaciteto novih 10.000 ton papirja, tako da bi dokončno dograjena tovarna imela 30.000 ton letne proizvodnje. Z izrednim varčevanjem pri uvozu opreme s tem, da se je dalo čimveč dela domačim tovarnam, nam je uspelo, da smo s prihranjenimi devizami lahko takoj kupili stroje s končno kapaciteto 30.000 ton. Tako je s tem nastopil pogoj, da smo mogli v celoti že v prvi fazi graditve postaviti tovarno z celotno predvideno kapaciteto proizvodnje in s tem prihranili ne samo devize za domno opremo, ampak je s tem celoti odpadla druga faza graditve, pred-

videna v prvotnem projektu. Pri tem investitor ni prekršil investicijskega kredita. Da pa je mogel v eni sami fazi postaviti tovarno s končno kapaciteto, je to dosegel s pravilnim varčevanjem in pravilno ekonomsko usmeritvijo investicijskih sredstev, tako pri uvozu opreme kot pri domači opremi in pri samih gradbenih delih, ki jih je prikrojil za razliko od prvotnega projekta tako, da so bila neprimerno cenejša, navzile temu pa v vsakem pogledu uporaba za tovarno s končno proizvodnjo. Za nemoteno obratovanje in proizvodnjo časopisnega papirja je bila potrebna zgraditev velikih rezervov za celulozo. V tovarni obstajajo stari rezervariji, ki trenutno služijo zelo primitivni belilnici, ki pa ne streže po kakovosti, še manj pa po količini, niti bližnjim papirnicam, kaj šele naši kemični industriji. Tovarna mora danes izvažati celo nobeljeno smrekovo celulozo, namesto, da bi izvažala visoko kvaliteto bukovno celulozo. (Bukovine imamo dovolj — štednja smrekovine!) Zaradi tega, namesto, da postavljamo drage stavbe in celulozne rezervarje za roto papir, je investitor raje zgradil novo belilnico po modernih načelih tehnološkega procesa, ki bo s to kapaciteto lahko zadovoljevala vse domače papirnice in kemično industrijo z visoko kakovostno beljeno celulozo ter del te proizvodnje tudi izvažala v tujino. Stare rezervarje pa bo tovarna uporabila za proizvodnjo časopisnega papirja. In prav to je napolnilo investitorja, da je opravil to gradbeno delo, ni bilo predviden v prvotnem gradbenem projektu. K temu še dostavlja-

mo, da pojde konec leta v Loznici v obrat nova tovarna viskoze, ki se je že sedaj obrnila na našo tovarno za dobavo 6000 ton viskozne celuloze, ki pa jo je mogoče izdelati edino v novi belilnici. Če bi na sredo te možnosti ne bilo, bi morala lozniška tovarna izvoziti v Nemčijo bukov les, kjer bi ga predelali v viskozno celulozo, ki bi jo nato šele dobila tovarna v Loznici nazaj. Ili stroški pa vsekakor ne bi bili manjši od same izgradnje nove belilnice v Vidmu.

V investicijskem načrtu je bila predvidena tudi menza, vendar ne v tolikšnem obsegu, kot se gradi. Toda zaradi kritične stanovanjske potrebe je investitor tvegal izvenplansko povečanje tega objekta, dasi v gradbenem pogledu na skrajno ekonomičen način. Sicer je v samem prvotnem načrtu predvideno še dve stanovanjski hiši za samce s 60 sobami, otroške jasi, doma igre in dela in sindikalni in kulturni dom. Od vsega tega pa je investitor v Vidmu odstopil, da bi tako v čimvečji meri prihranil finančna sredstva skupnosti.

Glede samega kopališča, ki je bilo zgrajeno ob tovarni in ki s pridom služi ne samo delovnemu kolektivu, ampak v zdravstvenem pogledu vsemu prebilstvu, pa pripominjamo, da ta objekt sploh nima nobene zveze z investicijsko graditvijo tovarne roto papirja, ampak je izključna pridobitev delovnega kolektiva tovarne celuloze, ki je gradil ta objekt iz sredstev svojega sklada za prosti razpolaganje, se nadalje odredel delu dobika ter končno tudi sam vložil v to graditve velik delež lastnega truda.

VEČ OBRTHNIH DELAVNIC in okrepljena družbena kontrola

V ljubljanskem okraju okrog 600 obrtnih obratov manj kot pred vojno Z monopolnim položajem rastejo cene in pada kvaliteta obrtnih uslug

Čeprav smo v zadnjem obdobju dosegli delen napredek v razvoju obrtništva, obseg obrtniških kapacitet še vedno močno zaostaja za ostalo gospodarsko dejavnostjo. To zaostajanje obrtništva z vsemi njegovimi posledicami postaja toliko bolj pereče sedaj, ko nove faze gospodarske politike nakazujejo realne perspektive za porast življenjskih pogojev. Na področju ljubljanskega okraja deluje vsega skupaj 4073 obrtnih obratov, kar pomeni, da je na tem področju okrog 600 obrtnih obratov manj kot pred vojno. Padec je občuten še zlasti v okolici. Če pa računamo, da je v povojnih letih število prebivalstva močno naraslo, potem vidimo, da odpadde sedaj na tisoč prebivalcev 16,4 obrtnih obratov, pred vojno pa je prišlo na tisoč prebivalcev 26,8 obratov.

Prav ta skrben obseg obrtne dejavnosti povzroča bolj ali manj monopolni položaj obrti, pri čemer ni kritičen samo obseg te dejavnosti, temveč je v tesni zvezi z njim tudi vprašanje kvalitete in cen obrtniških uslug. To stanje tembolj narekuje nadaljnji razvoj obrtniške dejavnosti, pri čemer je treba imeti še posebno v vidu krepitev socialističnega sektorja. Zaenkrat imamo na področju okraja razmeroma malo obrtnih obratov družbenega sektorja, skupno v mestu in okolici le 477 obratov. Kar se tiče odnosa do privatnega sektorja, je bila z administrativnimi ukrepi omejena eksploatacija delovne sile. Vendar pa nam praksa neprestano kaže primere izigravanja teh predpisov, kot tudi izigravanje pri odmeri družbenih dajatev, davkov itd. Prav pri odmeri dohodnine privatnim obrtnikom se pojavlja stalen problem, kako vskladiti dajatve privatnega obrtništva z dajatvami socialističnega sektorja, kakor tudi problem, kako z odmero davka vskladiti položaj obeh sektorjev v celoti.

Po uvedbi nekaterih novih ukrepov pri tehniki evidentiranja in zajemanja dohodkov v privatnem sektorju 1953. in 1954. leta, je bil glede tega storjen korak naprej, vendar pa ostaja znaten del dohodkov privatnih obrtnikov še zmerom le stvar proste presoje, kar povzroča neupravičeno bogatenje posameznikov. Prenos odmere dohodnine in pavšalizirane prometa na občine, ki bolje poznajo gospodarsko stanje posameznih obrtnikov, bo gotovo vplival pozitivno, vendar pa tudi to le takrat, če se bodo občine in politični organi za to resno zavzeli. Na sestankih SZDL in pri javnih razpravah čujemo nešteto primerov o neupravičenih bogatitvah privatnih obrtnikov, kljub temu pa to niso dovolj stvarna opozorila, da bi bila lahko osnova za določene ukrepe.

Obseg izigravanja predpisov družbe in ukrepov davčne službe pada v oči vsej javnosti. Lani je n. pr. v ljubljanskem okraju gradilo hiše 308 obrtnikov, razen tega je 124 obrtnikov nakupilo različne stanovanjske zgradbe in parcele. Da posamezni privatni obrtniki ne prikazujejo dejanskega stanja svojega prometa družbi, je razvidno n. pr. iz tega, da je privatno obrtništvo občine Bežigrad investiralo samo na

področju občine v svoje stanovanjske objekte po 1949. letu 150 milijonov din, pri tem pa je bilo najetega le 2,5 milijona dinarjev posojila. Ni potrebno merjati to stanje za prvi pogled jasno, da s takimi sredstvi ljudje izven obrtništva ne razpolagajo. Lansko leto pa ni le izjemen primer, temveč vidimo, da je to bolj ali manj stalen pojav, saj so 1953. leta obrtniki samo na področju MLO Ljubljana kupili 900 stanovanj.

Kako neresnične so lahko davčne prijave, vidimo iz naslednjega primera: privatni obrtnik si je nabavil dva avtomobila, lovsko kočo, vredno milijon dinarjev, nakupoval tihotapski material, organiziral nabavljanje stružnic iz Vojvodine, pri čemer je pri eni sami »zaslužil« 700.000 dinarjev. Na tekočem računu, je imel 4 milijone din, doma preko milijon din, zaloga materiala in izdelanih proizvodov pa je znašala okrog 20 milijonov din. Iz davčne prijave istega obrtnika je bilo razvidno, da je delal z izgubo in ni imel nobenega zaslužka.

Taki negativni pojavi v privatnem sektorju obrtništva pri našajo ogromno materialno škodo družbi z odtegnitvijo družbenih dajatev, in prav to narekuje močno akcijo političnih organizacij kot je SZDL. Nujna je vzpostavitev družbene kontrole, ki naj bi bila močan prispevek k preprečevanju neupravičenih bogatitve posameznikov, hkrati pa so organizacije SZDL tudi dolžne, da skupno z ljudskimi odbori pomagajo izbrati načine za uvedbo družbenega upravljanja v privatnem sektorju.

Okrajni odbor SZDL v Ljubljani se namerava tudi močno

zavzeti za to, da bi na področju okraja podprl osnovanje uslužnostnih in servisnih delavnic, ki naj bi jih ustanovila industrijska podjetja. Prav v sedanjem obdobju bodo težišče pri razvoju obrtništva prevzele občine in od njihove iniciativnosti bo marsikaj odvisno, kako bodo izpeljali to važno nalogo.

Pomoč RK goriškega okraja prizadetim zaradi mraza

Okrajni odbor Rdečega križa v Novi Gorici je v soboto poslal pod vodstvom okrajnih in krajevnih odborov, naj takoj dostavijo seznam prizadetih zaradi letošnjega hudega mraza, ki bi bil potreben pomoči v prehrani in oblačilih. Takoj, ko bo prejel potrebne podatke, bo okrajni odbor bržčas še ta teden razdelil med najpotrebnejše 4000 kg masla in masli ter večje število ženskih oblek in drugih tekstilnih predmetov.

M. D.

Zanimiva razstava osnovnošolskih učbenikov v Novem mestu

V soboto popoldne so v novi študentski knjižnici Mirana Jarcia v Novem mestu odprli ob navzočnosti predstavnikov OLO, OB LO, političnih organizacij in prosvetnih delavcev razstavo osnovnošolskih učbenikov za bralni pouk iz let 1951—1959, ki bo odprta do 1. marca. Goste in predstavnika Solskega muzeja prof. Franceta Ostanka ter prof. Venceslava Copicla iz Ljubljane je pozdravil upravnik SK Bogo Komelj, ki je omenil, da je razstava omogočila Pedagoško društvo v Novem mestu. OLO pa je navzile vsej stanovskemu krizu dosti predstavitelj OLO, OB LO, političnih organizacij in prosvetnih delavcev, ki so prepoznali čitalnico. O prvih učnih knjigah za osnovne šole na Slovenskem je zatem govoril prof. Ivan Andoljšek, ki je v zadnjih letih pripravil za tisk zanimivo knjigo o razvoju osnovnošolskih učbenikov na Slovenskem. Razstava z dokumenti in izvirnimi knjigami ponazarja njegovo delo, ki bo v obliki dopisa k tovarni strokovni literaturi pri nas.

Ko bo razstava 1. marca zaključena, bodo tam uređili čitalnico, s čimer bo študentska knjižnica spet dostopna študentom.

Ureditev dovoznih poti k ptujski železniški postaji

Kakor je slinasti, bodo letos temeljito uredili dovozne poti k ptujski železniški postaji v Ptuj. Okrajni ljudski odbor bo imenoval komisijo, ki bo s sodelovanjem organov železnice proučila možnosti ureditve dovoznih poti. Oba mostiča na Grajeni sta v dokaj slabem stanju, čisti pa še več let nista popravljeni. Razen tega bi bilo pravilno, da bi hkrati uredili tudi prostor pred tovarno postajo, ki je popolnoma zapuščen. V deževnih dneh in ob odlugi je tamkaj skoraj neprehodno blato, ki ovira tovarni promet. Upati je, da komisija tega stanja ne bo spregledala in da bo tudi prostor pred tovarno postajo takojvno ter spodobno urejen.

Begunca

Vrač in Bogdan Anžič sta vrgla mreže. Načrt se je začel uresničevati.

»Tole pismo boš nesel k moji materi, razumeš,« je zapovedujoče naročeval Janez. Vrač prehodnemu gostu. »Če storiš drugače, te bom poiskal, kom pridem iz teh prostorov. Seveda se bova potem nekoliko drugače pogledala. Se dobro razumeva?« Ne samo v besedah, tudi v Vračevem pogledu se je skrivala preteča grožnja.

»Prehodni gost« je vzel pismo. Vzel je pisma tudi nekaterih drugih kolegov in jih skril. Dva je skril v prednji hlačni šiv. enega pa v čevlju. Sel je bil odkrit, pisma pa zasežena. Janez Vrač je pisal materi, naj mu pošlje paket, v katerem bo štruca kruha, katere skorja naj skriva žago za žaganje železa.

Janez Vrač je res dobil paket, vendar križi na oknih so ostali cel. Žage za železo ni bilo v paketu.

S SEJE URBANISTIČNEGA SVETA PRI OLO PTUJ

Vso pozornost izdajanju odločb o uporabi zemljišč

Pred dnevi je bila v Ptujju seja sveta za urbanizem pri OLO Ptuj, katere so se udeležili tudi tajniki občinskih ljudskih odborov in predstavniki Okrajnega ljudskega odbora. Na seji so obravnavali načrt dela za prvo četrtletje in izdajanje odločb o uporabi zemljišč v gradbene namene. V načrtu je, da bi občinski ljudski odbori izdali te odločbe v dveh mesecih ter da bi proučili osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah. Po poročilih tajnikov občinskih ljudskih odborov je bilo razvidno, da so v vseh občinah v ptujskem okraju imenovane komisije, katere naj izdelajo predloge odločb o uporabi zemljišč v gradbene namene, k delu pa so pristopili samo v Gorišnici, Ormožu in Vidmu. V vseh občinah se pojavlja poglavito vprašanje strokovnih moči in težave okrog naročanja katastrskih map, ki so večji del zastarele in neuporabne. Svet je glede tega sklenil potem referentno za urbanizem pri OLO Ptuj posredovati občinam potrebne katastrske mape, in jim nuditi pomoč, kar se tiče strokovnih moči pa bodo morale občine same pritegniti strokovnjake in ne pričakovati pomoči od okraja.

Na seji so bili obravnavani tudi predlogi urbanistične komisije pri svetu. Komisija je ugotovila, da so nekatere stranke naročale pri projektivnih birojih projekte brez odločb o uporabi zemljišča v gradbene namene ter da so projektanti izdelovali načrte, ne da bi predhodno pogledali zemljišče. Tako je prišlo večkrat do raznih nepravilnosti. Svet je sklenil obvestiti projektivne biroje, naj ne sprejemajo naročil brez odločb o uporabi zemljišča, projektante pa opomni, naj temeljito proučijo lego zemljišča ter upoštevajo okolico pri izdelavi projekta. Nadalje je bil sprejet sklep o gradnji stanovanjskih hiš na Zgornjem Bregu pri Ptujju, kjer so sosedaj nenačrtno gradili enostanovanjske hišice in o gradnji hiš v naselju pri tovarni glinice in aluminija v Kidričevem. Občinski svet za urbanizem v Ptujju bo moral skupno z upravo tovarne, ki že ima urbanistični načrt, proučiti možnosti gradnje stanovanjskih hiš na območju Kidričevega. Prav tako bo potrebna povezava sveta za urbanizem z vodnogospodarsko upravo, ki bo dala soglasje k izdajanju odločb o zemljiških na vodnogospodarskih področjih ob reki Dravi. V

razpravi je govoril tudi predsednik republiškega sveta za urbanizem tovariš ing. Marjan Tepina in poudaril veliko važnost izdajanja odločb o uporabi zemljišč, katerim morajo občinski sveti posvetiti vso pozornost.

To in ono iz DOMOVINE

INDEKSE KUPNE MOČI DINARIJA GLEDE NA ŽIVLJENJSKE STROŠKE objavila Glasilo Zveznega sveta za statistiko »Index« v svoji februarjski številki. Če vzamemo kupno moč dinarja za predmetno in storitve osebnih potreb delavske družine v letu 1939 kot osnovo, tedaj vidimo, da je kupna moč predvojnih tisoč din ustrezala v letu 1951 kupna moč 11.551 din, v letu 1953 kupna moč 8915 din, v letu 1955 kupna moč 9577 din, v predlanskem letu 9400 din in lani 10.745 din. Življenjski stroški so bili torej lani v primerjavi s letom 1939 približno 10,7 krat večji.

TARIFA RADIOSKIH POSTAJ ostane po odloku Zveznega izvršnega sveta za l. 1955 nespremenjena, le radijska kočnina za prodajalce in popravilnice radijskih aparatov je zdaj posebej določena z letnim zneskom 7200 din.

PODJETJE »NAFTA« V DOLNJI LENDAVI raziskuje tudi nahajališča nafte na sosednjem področju Hrvatske v Medimuju. Letos bo podjetje na tem področju izvelo zaradi ugotovitve nahajališča nafte še eno vrtno in je za to delo že zagotovljeno 50 milijonov din.

ZENSKA ŽELEZARNA je že lani izdelala okrog 4000 ton raznih valjenih izdelkov. Letos ima v načrtu povečati izvoz na 25.000 ton, v prihodnjih letih pa na okrog 70.000 ton. V glavnem bo izvažala betonsko železo, travnice in dekoliralske proge ter silikato in fasono. Glavni izvozniki bodo: Avstrija, Turčija, Sirija, Libanon, Irak, Egipt, Romunija, Indija, SZB in Brazilija.

PROJEKTOVNO ELEKTROOPREME ZA MOTOCIKLE pripravila v kooperaciji z drugimi podjetji novosadska tovarna »Jugodent«. To podjetje, ki je specializirano za izdelovanje zobozdravniške opreme, izdeluje že zdaj za opremo majhne elektromotorje in podobne električne naprave in hoke svoje izdelavitve izkoristi tudi za izdelovanje elektroopreme za motocikle. Med drugim se je obrnilo s ponudbo na tovarno motornih koles »Tomoš« v Kopru. In sicer za izdelavo dinamov, magnetov in signalnih stiren. V novosadskem podjetju je pripravljavo prototipe magnetov in dinamov za motorje s 50 kubiki.

V ZRENNJANU BODO ZGRADILI NOV KOMBINAT. Spomladi bodo začeli graditi nov velikanski železniški kombinat. Njegova letna bruto proizvodnja je ocenjena na okoli 2 milijardi 700 milijonov dinarjev. Na leto bodo v njem zaklali 7500 goved, 5000 telet, 15.000 ovc in okoli 100.000 prašičev. Hladilnica bo lahko sprejela okoli 600 ton raznih mesnih proizvodov.

PROBLEMI EMBALAZE V ŽIVILSKI INDUSTRIJI. Društvo za zaščito materiala v Srbiji bo imelo 3. marca posvetovalno o problemih embalaze v živilski industriji. Posvetovanje bo v Novem Sadu.

GOJENJE GOVET V PAZINSKIH IN MOTOVUNSKIH ZADRUGAH. Kmetijske zadrage v Pazinu in Motovunu bodo kmalu začele gojiti gobe šampinjoni, ki so na tujem tržišču zelo zaželeni. To je prvi poskus gojenja teh gob na Hrvaškem. Zadrage so naprosile inž. Z. vojina Janovec iz Novoga Sada, ki se že dolgo ukvarja z gojenjem gob, naj jim pomagali svojimi izkušnjami.

VOLKVI PRIHAJAJO V VASL v okolici Bugejina so se pojavili volkovi. V okolicih vseh so le dni pobili 6 volkov. Dva dijaka sta srečala volka tik Bugejina in ga pobila s sekuro in kolom. Po loviških okoli Bugejina, kjer je kakih 3000 srn, volkovi močno pušajo.

ZNIZANO ŠTEVILO ČLANOV SVETA TRGOVINSKIH ZBORNIC VELIKIH MEST. V Svetu trgovinskih zbornic velikih mest in industrijskih središč pri Zvezi trgovinskih zbornic Jugoslavije bodo odločili predstavniki Beograda, Niša, Novoga Sada, Zagreba, Splita, Rije, Maribora, Ljubljane, Sarajeva in Skoplja. Doslej so bili v tem Svetu predstavniki 35 mest. Znanosno število članov sveta bo, prikažejo, olajšalo in menjavo izkušenj in prispevalo k galetnemu reševanju skupnih problemov velikih mest glede prometa in oskrbevanja.

Dve stvari sta se že izjavili: beg čez mejo in beg skozi osvojenjo kazniško okno. Janez Vrač in Bogdan Anžič pa sta ostala trmasta. Poskusila sta se tretjič. Njun načrt je bil takle: Določena dne, ko se bodo umivali, bosta napadla paznika. Eden mu bo zvezal roki, drugi pa mu bo s krpo zamašil usta. Potem ga bosta zavlekla v žensko celico in ga privezala. Načrt je bil zelo konkreten, jasen in preizčen. Pripravila sta si vrvice, krpe, Anžič je celo zamenjal čevlje. Čevlji z gumijastimi podplatmi so se mu zdeli za to akcijo pripravejši.

V tretje gre rado: njun naklep je bil razkrit. Paznik je spremljal vsako njuno kretanje. Voda v umivalnici je enakomerno curljala iz pip. Janez Vrač je zarobantil, ko so se za njim zaprla težka vrata.

Kaj je vodilo Janeza Vrača in Bogdana Anžiča, da sta pri 35 letih ukrepala tako naivno, trmasto, zagrizeno in vztrajno? Mar sta samo za hip pomislila na težavno življenje, ki ju čaka onstran meje? Nista mislila na svoje otroke, ki so prav gotovo spraševali mamo, kje je oče. Lahkomiselnost v njunih letih bi bila težko razumljiva. Morda je nekaj drugega: Janez Vrač in Bogdan Anžič sta pokvarjena. Njima je treba naposled odpreti oči.

Imeni sta v naši zgodbi izmišljeni, čeprav je zgodba resničen dogodek iz kranjskih zaporov. Pravi imeni »beguncev« bomo objavili, ko bodo zadevo sodil sodnik.

Simon Mlinar

Nenavadno svežemu in delavnemu jublantu, ki se ga spominjalo ob novi sedemdesetletnici številni pritelji in učenci iz vse Slovenije in Jugoslavije in lepa vrsta umetnostno-zgodovinskih tovarštev iz raznih evropskih dežel, želimo, da bi moresenili še čim več svojih znanih in neznanih učencev, da bi lahko še dolgo delali za stroko po sedem dni na teden. Ker smo tega pri njem navajeni, kar smo navajeni.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«: Ameriški film: »Na daljnem severu«. Tednik: Filmske novosti 7. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Nastile«. Tednik: Filmske novosti št. 7. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. — V glavni vlogi: Van Heflin in Jeanette Leigh. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »SOCA«: Zaprt zaradi slabega dohoda in pomanjkanja premoga. MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, predvaja za srednješolsko mladino angleški film: »Ugrabitelja«. Predstave ob 10 vsak torek, četrtek in nedeljo, ob 15 vsak dan razen nedelje. Prodaja vstopnic in rezervacij od 9.30—11 in od 14 dalje, za vsake delavnice od 14—15 pri blagajni Mladinskega kina. Vstopnica 10 din.

KINO »LITOSTROJ«: Ameriški film: »Rdeča reka«. Predstava ob 20. — Tednik: Filmske novosti št. 1. — Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjikrat!

KONCERTI

V ponedeljek, dne 27. februarja, priredita orkester in zbor Slovenske harmonije koncert s 1. in IX. Beethovenovo simfonijo za zeleni abonma. Dirigira Eleazar de Carvalho iz Ria de Janeira, solisti so Nada Vidmar, Elza Karlovcova, Miro Brajnik in Zdravko Kovač. — V torek ponovitev koncerta za reprizi (oranžni) abonma. Preostale vstopnice pri dnevnih blagajni po 400—200 din, za študente bodo vstopnice v prodaji od sobote dalje s 50 % popustom. Uprava Slov. harmonije v živo prosi abonente, da plačajo zapadli obroki!

»Ebert trio iz Dunaja je eden prvih evropskih triov. V petek, 24. februarja, bo koncertiral za modri abonma. — Spored obsega klavirsko trio Haydna, Beethovna in Brahmsa. Preostale vstopnice bodo v prodaji na dan koncerta.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA
Sreda, dne 22. februarja: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.
Četrtek, dne 23. februarja: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

KINO

PARTIZAN: Nemški barvni film: »Zemlja smehljaja«. — UDAJANIK: Ameriški barvni film: »Zadnji sem videl Pariza«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 22. febr.: Zaprt. Četrtek, 23. febr., ob 19.30: Brenkova: »Najlepša roža«. Red VAS.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
Nedelja, 26. febr. ob 18: George Axelrod: »Sedem let skomina«. Gostovanje v Slov. Konjicah.

KINO

»UNION«: Ameriški barvni film: »Na daljnem severu«. Predstavi ob 15 in 20.
»DOM«: Ameriški film: »Sonce nas greje«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

VESTI IZ PTUJA

KINO
»MESTNI KINO«: Ameriški film: »Prijatelj norčije«. Danes bomo predvajali mladinski film: »Kakece za solsko in predšolsko mladino«.

IZ ROGAŠKE SLATINE
KINO
Francoski film: »Lisbonske noči«. Predstava ob 19.

IZ MURSKÉ SOBOTÉ
KINO
»PARK«: Italijanski film: »Slovo na postaj«. Predstava ob 19.

VESTI IZ TRBOVELJ
Kino »Svoboda-Center« predvaja v sredo in četrtek ameriški film »Banditi Korzike«.

VESTI IZ KRANJIA
PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
Četrtek, 23. febr. ob 16: »Velika beseda«. Red C in izven. (Prestavljena od 16. na 23. febr. zaradi prostih dni v šolah.)

Petek, 24. febr. ob 16: S. Lackner: »Se bo sijalo sonce«. Zaključena predstava za tovarno »Iskra« v Kranju.

Nedelja, 26. febr. ob 15 in 17: »Neizročajeno srce«. Kulturna prireditev v spomin 107-letnice smrti dr. Franca Prešerna. Izven. Gostovanje v Zveznici-Vrbl.

KINO
»STORŽIČ«: Ameriški barvni film: »Hondo«. Predstave ob 15, 17 in 19. — V glavni vlogi John Wayne in Geraldine Page.

»SVOBODA«: Angl. film: »Očka, vrni se«. Predstava ob 19. — Danes zadnjikrat!

VESTI IZ JESENIC
Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Miloš Setina, Tavčarjeva ulica 11.

KINO
»RADIO«: Ameriški film: »Slika Doriana Graya«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZ«: Ameriški film: »Protiletalska zaščita«. Predstavi ob 18 in 20.

Klavalica in tovarna za predelavo mesa
»SRBIJA«
Velika plana
razpisuje natečaj za

SEFA RAČUNOVODSTVA
Pogoji: ekonomska fakulteta s triletno prakso, srednja ekonomska šola s petletno prakso, oziroma nepopolna srednja šola z daljšo prakso.

Prednost imajo kandidati, ki so delali v živilski industriji, zlasti v industriji za predelavo mesa.

Plača po sporazumu. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Prošnjo s krajsim življenjepisom službovanja pošljite upravi podjetja v desetih dneh po objavi tega natečaja.

825

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

LEPOTICA ZA MILIJON DOLARJEV

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Esther Williams, Walter Pidgeon in Viktor Mature. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje

»KINO VIČ«

Ameriški film

»RUMENO NEBO«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Gregory Peck in Anna Baxter. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »ŠISKA«

Francoski barvni film

»IMEL SEM SEDEM HČERA«

V glavni vlogi Maurice Chevalier in Paolo Stoppa. Režija: Jean Boyer. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Italijanski glasbeni film

»PESMI ZA ULICE«

Tednik. — V glavni vlogi Antonia Luaili in Carlo Ninchi. — Predstave ob 16, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 15 dalje.

SEJEM
TEKSTILA IN TEKSTILNIH STROJEV

OD 15. DO 22. JULIJA

V LESKOVCU

PRIJAVNI ROK

1. APRILA 1956

All je v vašem podjetju, šolskem okolju ali terenu že poverjenik Prešernove družbe? Če ga še ni, poskrbite zanj!

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 22. februarja

5.00—6.20 Dobro jutro, dragi poslušalci! (peter glasbeni spored) — 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 6.25 Reklame — 6.35 Jutranijski orkestralni spored — 7.10—7.30 Melodije za razvedrilo — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Igra tam-buraški orkester ljubljanskih »Svobod« — 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo: a) Ing. Dušan Vendramin: Halo, kdo tam? b) Dr. B. Magajna: Dragocena kri (ponovitev) — 12.05 Lahek opoldanski glasbeni spored — 12.30 Kmetijski nasveti: Anton Seliskar: Kmetijski gospodar in skupni gospodarski načrt — 12.40 Chopinovi valčki — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Dušan Kralj: Ne zametujmo odpadkov (ponovitev) — 14.35 Zeleni ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 Utrinski iz literature: Vladan Desnica: Pisana škatica — 15.45 Pojo mladinski zbori — 16.00 Družinski pogovori: Danica Marion: Doraščajoči otrok — 16.10 Popoldanski simfončni koncert — 17.10 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame — 18.00 Iz naših kolektivov — 18.15 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor — 18.35 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.45 Melodije A. Ketelebeja — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.45 G. Verdi: Aida, opera v štirih dejanjih — 22.30—23.00 Jazz-cocktail — 23.30—23.00 UKV program: Nočni koncert — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

DROBNI OGLASI

ZAMENJAM dvosobno stanovanje s kuhinjo, kletjo in vrtičkom z nizko najemnino v Stoženski ulici, tri minute od trolejbusne postaje, za trisobno stanovanje s kuhinjo — kjerkoli v Ljubljani. Naslov: Lojze Jakopič, Zupanova 8.

RAZNASALKA LJUDSKE PRAVICE
je pri raznasanju časopisa izgubila levo rokavico, črno, volneno. Poštenega najditelja prosim, da jo odda v upravi LP, Kopitarjeva 2.

Livnica
železa i tempera
Kikinda

OBVEŠČAMO VSE POTROŠNIKE

FITINGOV-SPOJNIC

DA JE ZAČEL 1. FEBRUARJA 1956 OBRA-TOVATI NOVI ODDLEK ZA PROIZVODNJO FITINGOV — SPOJNIC

POZIVAMO VSE INTERESENE — POTROŠNIKE, DA PRIJAVIJO SVOJE POTREBE.

832

DELAJSKI SVET DRŽAVNEGA POSESTVA

»VRSACKI RIT« — VRSAC, telefon 179

razpisuje natečaj za

inženirja agronomije ali kmetijskega tehnika s srednjo kmetijsko šolo za upravnika uprave

mojstra-mlekarja

za izdelavo mlečnih izdelkov, z daljšo prakso

Stanovanje zagotovljeno na posestvu. — Za pogoje vprašajte na gornji naslov.

326

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

Obveščamo vsa gospodarska podjetja, ustanove, družbene organizacije, inštitute, šole in druge interesente, da bo marca letos izšel:

Statistični koledar za leto 1956

v založbi Zveznega zavoda za statistiko

Koledar vsebuje podatke vključno za leto 1955 in je dopolnjen in povečan v primeru z lanko izdajo ter zajema: 1. statistični pregled, 2. mednarodni pregled, 3. koledarski del za leto 1956 in 1957, 4. informativni del, 5. priročni del in 6. geografsko karto FLRJ v barvah.

Koledar tiskamo v žepnem formatu 12,5 X 8,9 in bo opremljen s platnicami iz polivinila rdeče, sive in drap barve.

Cena koledarja: v srbskohrvatskem jeziku 150 din

»v angleškem, francoskem ali nemškem jeziku 200 din

Naročila sprejemamo za najmanj 10 kosov in jih je treba poslati do 15. marca letos. Za naročila več kot 10 kosov odobravamo 15 % rabat.

Razen koledarja izdaja Zvezni zavod za statistiko tudi te-le važnejše publikacije:

STATISTIČKI GODIŠNJAK FLRJ 1955

Cena 1000 din, s prevodom besedila in terminov v angleškem ali francoskem jeziku 1200 din.

INDEKS — MESEČNI PREGLED PRIVREDNE STATISTIKE FLRJ

Izhaja vsakega 10. v mesecu (od marca 1952). Naročnina za leto 1956 je 1500, a cena posamezni številki 150 din. (Za prejšnje letnike je cela kompletu 1000, posamezni številki pa 100 dinarjev).

STATISTIČNI BILTEN

Izhaja od časa do časa in prinaša rezultate iz vseh vej statistike. Doslej je izšlo 53 števil. Naročnina za 10 števil v letu 1956 je 800 din, cena posamezni številki 100 din (do 53. številke je cena desetim številkam 600 din, posameznim 70 din). Izhaja je tudi zadnja deseta knjiga »DOMACINSTVA« iz serije

KONAČNI REZULTATI POPISA STANOVNIŠTVA FLRJ — 1948 GODINE

Cena kompletne zbirke desetih knjig je 5000 din, posamezna pa:

I. Stanovništvo po polu i domačinstvu 800 din

II. Stanovništvo po polu i starosti, po srezovima in gradovima 300 din

III. Stanovništvo po zanimanju 800 din

IV. Stanovništvo prema školskoj spremi 400 din

V. Stanovništvo po pismenosti 800 din

VI. Stanovništvo po rodnom kraju 500 din

VII. Stanovništvo prema bračnom stanju 800 din

VIII. Zensko stanovništvo prema broju živorodjene djece 500 din

IX. Stanovništvo po narodnosti 800 din

X. Domaćinstvo 500 din

Naročila za vse izdaje pošljite na naslov: Savezni zavod za statistiku, Beograd, Kneza Miloša 20, poštini predal 203, tekoči račun pri Narodni banki 103-3297014.

852

ZMAJ

INDUSTRIJA

ZEMUN

POLJOPRIVREDNIH MAŠINA

NAŠIM KUPCEM DAJEMO IDEJNE GRADBENE PROJEKTE ZA NOVE MLINE

ZA VSE PROIZVODE IN VRSTE POSLOV DAJEMO GARANCIJO MLINE IN MLINSKE STROJE IZDELJUJEMO PO LICENCI ITALJANSKE TVRDKÉ »OCRIM« — CREMONA

Glede vseh obvestil se obrnite na proizvajalca, in sicer

»ZMAJ« — ZEMUN, telefon 37-055 in »POBEDA« — NOVI SAD, telefon 34-23

PROIZVAJAMO:

mline vseh zmogljivosti s pnevmatičnim transportom avtomatične mlina tipa »Superior« zmogljivosti 4 do 31 t/24h

vse vrste mlinskih strojev, naprav in delov

OPRAVLJAMO:

rekonstrukcijo mlinov vseh vrst projektiranje mlinov vseh zmogljivosti po potrebi nadzorujemo izvajanje gradbenih del izdelujemo ekonomske elaborate z diagramom mletja

807

POBEDA

FABRIKA

NOVI SAD

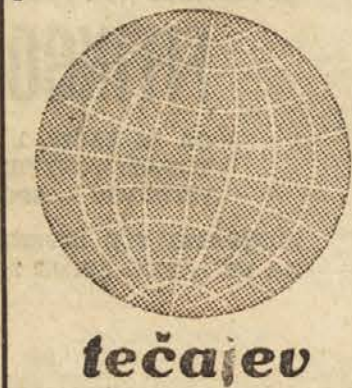
POTNIŠKI ZRAČNI PROMET

Skandinavski letalski družba je glede poletov čez arktično in antarktično področje prva na svetu

preko obeh

Skandinavski letalski družba SAS je vključila Severni tečaj v redni potniški zračni promet. Naval na krajšo zračno zvezo med Evropo in Kalifornijo je tako velik, da bo od letošnjega poletja na tej progi letalo dnevno po dve letali. Kmalu bodo začela letati potniška letala tudi na drugi progi čez Severni tečaj med Evropo in Japonsko. Hkrati pripravlja SAS začetek potniškega prometa čez Južni tečaj. Prve poskusne polete s potniškimi letalom tipa DC-C7C pripravljajo že za letošnje leto.

Poleti čez področje Severnega tečaja so se začeli po natančnih opazovanjih vremena nad tem področjem, ki je trajalo več let. Trditve, da je vreme na področju Severnega tečaja in nad Grönlandijo za redni potniški promet ugodnejše kakor prek severnega Atlantika, drže. V prvem letu

rednega prometa so preletela potniška letala SAS polarne kraje 250-krat in prepeljala čez Severni tečaj blizu 6000 potnikov. Meteorološke razmere nad področjem Južnega tečaja so znane malo. Zato čez Antarktično potniška letala še ne letajo. Le-

to se mudi v bližini Južnega tečaja več odprav, ki med drugim opazujejo tudi vreme in ki bodo znatno pripomogle, da se bo začel redni zračni potniški promet tudi čez Južni tečaj. Skandinavski letalski družba bo dobila v kratkem 15 modernih potniških letal tipa DC-7C, ki bodo letala na progi Evropa-Los Angeles in Evropa-Japonska, obe čez Severni tečaj. Eno teh letal bo začelo letati na do- slednji redni zračni progi do Avstrali- je, da bo omogočena hitrejša zveza med Skandinavijo in Mel- bournom, kjer bodo letos olim- pijske igre.

Ko se bo letalo vračalo, bo za poskušajo letelo nad Antark- tično. Letelo bo od Sydneja v Avstraliji čez Južni tečaj do Punta Arenas v Južni Ameriki. Letalska družba SAS pripravlja tudi redni potniški zračni promet med Kapstadtom v Afriki čez Južni tečaj do Aucklanda na Novi Zelandiji. V poskusnih po- letih bo sodelovala skupina stro- kovnjakov, ki je sodelovala prej v poletu čez Severni tečaj. Seve- da bodo za te polete potrebni obsežni varnostni ukrepi. Skan- dinavska letalska družba je glede poletov čez arktično in antarktič- no področje prva na svetu.

Na sliki: odhod škotskega polka na Cipr. Kakor vsak dan berete, se položaj na Cipru še vedno ni izboljšal in so tamkajšnje angleške oblasti že večkrat okrepile svojo vojsko z novimi enotami.

Rakete za umetne satelite

V okviru mednarodnega geo- fizikalnega leta nameravajo v ZDA izstreliti 15 umetnih sateli- tov. Znano podjetje »General Elec- tric« izdeluje že 15 raket prve stopnje. Rakete za izstrelitev umetnih satelitov bodo sestavljene iz treh delov. Rakete prve stopnje bodo dvigale umetne satelite 48 do 64 km visoko. Drugi deli rak- et, ki jih izdeluje tvrdka »Aero Jet General«, bodo dvignili sate- lite 200 km visoko, tretji deli pa 360 km.

Tudi Velika Britanija se zad- nje čase zelo zanima za dirigirane izstrelke ali daljinske rakete.

Predsednik angleškega odbora za proučevanje obrambe Frederick Brundrett je na tiskovni konfe- renci v Ottavi izjavil, da se ukvarjajo angleški strokovnjaki z dirigiranim izstrelkom, ki bi ga lahko izstrelili kakih 2400 km da- leč. Takšne izstrelke bi bili lahko opremljeni tudi z atomskim vžgal- nikom. Razen tega se ukvarjajo angleški strokovnjaki s posebnimi izstrelki, ki bi jih izstreljevali iz letal. Zamje tonej ne bi potrebo- vali na tleh nobenih naprav.

Chessman se še zmeraj brani

O Carylu Chessmanu, obsoje- nemu na smrt za posilstvo in ugrabitev, smo že večkrat poro- čali. V sedmih letih se mu je večkrat posrečilo doseči, da so odgodili njegovo usmritev. Zdaj se je obrnil na ameriška zvezna sodišča z novo prošnjo, obsega- jočo 23 strani. V njej prosi, naj apelacijsko sodišče znova preveri sodne akte, češ da mu sodnik, ki je zavrnil zadnjo njegovo prošnjo, ni naklonjen. Sodniku očita, da je oviral razne priče pri njihovih izpovedbah in odklonil nekatere dokaze v njegovo korist.

Drobne ZANIMIVOSTI

USODA POGRESANE LADJE POJASNJENA

Na otoku Samon so končali preiskavo v zadevi ladje »Go- lita«. Pred tremi meseci so jo opazili, kako je plavala po toku, o usodi njene posadke pa niso ničesar vedeli. Stela je 23 članov. Kabine na njej so bile še močno nagnite. Glav- ni kontrolor ladij pri novo- zelandski vladi je izjavil, da je potnike in posadko najbrž odnesel a krova velik val, ko se je ladja nagnila.

KOLIKO MESA POJEDO ANGLEŽI

Prebivalci Velike Britanije so pojedli lani več mesa, ka- kor predlanskim. Vsak Anglež ga je pojedel povprečno 34 funtov ali za 4 $\frac{1}{2}$ več, kakor predlanskim, še zmeraj pa za 4 $\frac{1}{2}$ manj kakor pred vojno. Angleži pojedjo mnogo več go- vedine kakor svinjine.

TUJI STUDENTJE V ZDA

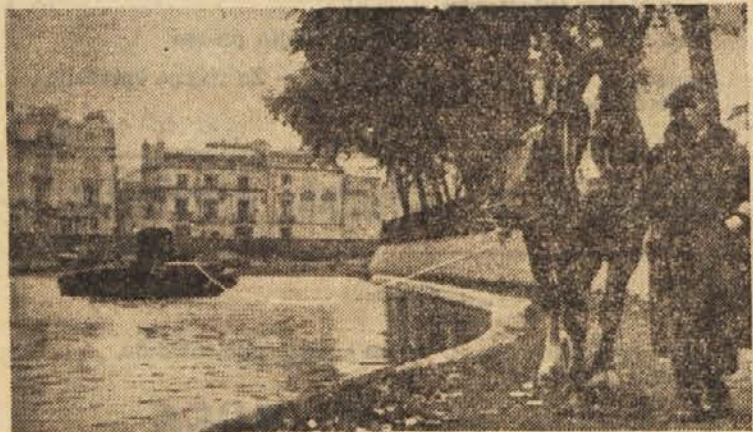
Sklicujoč se na »New York Herald Tribune« je washingtonski Radio ondan poročal, da študira v ZDA kakih 40.000 tujih študentov, od teh 30% z Daljnega vzhoda. Največ jih študira tehniko. Studentk je med njimi 25%.

HODIL JE NE. DA BI SE ZAVEDAL

Pakistanski študent Mizam- milaha je prehodil 21 km, ne da bi se sploh zavedal, da hodi. Sredi noči je zaspal, po- tem pa je nenadoma vstal, se oblekel in rekel tovarišem v sobi, da gre domov. Potem je prehodil 21 km dolgo pot od univerzitetnega mesta do do- mače vasi. Zbudil se je šele, ko je udaril z glavo ob za- klenjena vrata očetove hiše. Domačin je pripovedoval, da se ničesar ne spominja.

AMERIKSI ZVEZDOSLOVCI O PLUTONU

Neki ameriški zvezdoslovec je izjavil, da je Pluton, od Sonca najbolj oddaljeni pla- net, eden izmed Neptunovih satelitov, ki se je pred mno- gimi milijoni let odtrgal od matičnega planeta. Od Neptuna naj bi se bil oddrgel trije sateliti, pa je planet po- smeje dva znova prilepil na- se. Samo Pluton je ostal v vesolstvu in se začel sukati okrog svoje osi.

Konj v sodobnem Londonu. V središču Londona še vedno upo- rabljajo konje za vleko težkih tankerjev. Staje za konje so na bregovih, tik zraven plesnih lokalov.

Nebo postaja preozko

Zračni promet v ZDA je že dosegel nevarno gostoto: vsak dan se povprečno štirikrat pri- peti, da se letala v zadnjem trenutku ognejo trčenju v zraku. Do tega spoznanja je prišel po- sebnj anketni odbor ameriške vlade, ki je proučeval prometne razmere v zraku. Odbor pou- darja v svojem poročilu, da leta nad ZDA dnevno kakih 90.000 le- tal civilnega zračnega prometa. Potniška letala letijo vsak dan na določenih progah čisto v raz- dalji 35 metrov drugo od drugega. Samo spretnosti pilotov je treba

pripisati, da se ne zgodi več ne- sreč. Odbor zahteva moderniza- cijo sistema kontrole nad zrač- nim prometom, ki je že zastarel.

Jedrsko energija proti bakterijam

Jedrsko energijo uporabljajo tudi za odstranjevanje škodljivih bakterij iz pitne vode. Radioak- tivne izotope povežejo s škodli- vim bakterijami, potem pa upo- rabijo gejejski števci, ki jih od- bija. Po tej metodi je moč hipoma najti 125 škodljivih bakterij. Ka- ko važno je to, nam pokaže raz- množevanje bakterij. Iz 125 bak- terij se razvije 170 milijonov bakterij iste vrste.

Mlada umetnica v šoli za umetno obrt v Indiji kon- čuje filigransko skulpturo slona. Tovrstna umet- nost je v Indiji zelo razvita in znana po vsem svetu po svojih odličnih izdelkih.

PETER STORM

Zmeraj ista storija

Prej ali slej postanejo mnogi moški sentimentalni. Potem jim šinejo v glavo najbolj čudne mi- sli. Tako na primer se kar na lepem spomnijo, da bi kazalo obiskati staro šolo, v kateri so trgali hlače. Tako se je zgodilo tudi z Joeom Müllerjem. Nekega lepega dne se je odpeljal v Phi- ladelphijo, kjer je v mladih letih študiral na visoki šoli.

Zdelo se mu je, da ni minilo dvajset let, marveč komaj tri le- ta, odkar je zadnjikrat prestopil prag spoštivega, iz opeke zgra- jenega poslopja. Celo stari hišnik je še zmeraj sedel na svojem mestu. Takoj ga je spoznal. Vide- ti je bil le neznatno spremenjen, samo kodrasti lasje so mu bili osiveli v teh letih. Joe ga je po- zdravil kot starega, že pozablenega prijatelja, in dolgo sta kramljala in obujala spomine.

»To je res nekaj posebnega,« je menil Joe naposled, »toda vse

se mi zdi natanko tako, kakršno je bilo tisti dan, ko sem bil zad- njikrat tu.«

Stari je zamišljeno prikimal z glavo. »Hm, hm,« je dejal, »toda, veste, mladina — mladina naših dni... V tistih časih je bilo vse drugače. Gotovo pa bi se radi še enkrat ozrli po svoji bivši sobi, kaj ne?«

»Ah, seveda,« je pritrdil Joe, »to bi me zelo zanimalo.«

»No, če je tako, pa kar pojdite gor, saj boste gotovo spet našli prava vrata.«

»Kako jih ne bi našel!« je pri- trdil Joe, »in hvala lepa tudi.«

Odšel je po širokem stopnišču in z lahkoto našel vrata v sobo, v kateri je stanoval kot študent. Rahlo je potikal in naglo vstopil, ko je nekdo v sobi zaklical: »Prosto!«

»Oprostite, prosim!« je rekel mladeniču, ki je sedel pri oknu in držal pod nosom knjigo. »Moj vdor vas bo nedvomno nekoliko osupnil. Stvar je v tem, da sem kot študent stanoval v tej sobi, zdaj pa — nikar se mi ne smejte, prosim, kajti za trdno se bo tudi vam pozneje godilo enako — me je nenadoma prevzela želja, da bi spet stal tu. Ali morete to razu- meti. Morda pa mi boste kljub temu dovolili, da se še enkrat nekoliko razgledam po tej sobi.«

»Prosim,« je odgovoril mlade- nič in napravil pri tem dokaj prestrašen obraz.

»Vse se mi zdi tako znano,« je rekel Joe. Nežno je pogladil staro, črveno mizo. »Še zmeraj vidim isto staro pohištvo — in tamle isto stropno svetilko.« Joe je bil zdaj res ganjen. »In tu visi celo ista stara ura na steni. In ista stara preproga z luknjo v

sredini — in tamle ista stara... Joe je stopil k omari in od- prl.

Iz omare ga je prestrašen gledala plavalasa mlada dama. »To — to — je moja sestra na,« je zajecel mladenič.

»In ista stara storija!« je dejal Joe žarečih oči.

Poljubiti ženski roko pomeni biti kavalir

Kako morete trditi, da sem ponaredil menico? Saj sem na- pismen in niti lastnega imena ne znam napisati.

Saj to je tisto! Na menico ste napisali tuje ime.

PO NAJNOVEJSI RAZISKAVI

»No, Janezek, zdaj mi pa po- vej, kdo je bil prvi človek?«

Tarzan, očka!

ANKETNI LIST

Neki Američan je moral spet enkrat izpolniti anketni list. Pri- prašani: »Ali ste vi ali kak- član vaše družine kdaj storili sa- momor?« je dolgo razmišljal, na- posled pa je napisal: »Se ne. Če pa me boste še kdaj nadlegovali s takšnim spraševanjem, ne morem jamčiti zase.«

SKOZI SNEG IN VIHAR

Riše: MARIJAN AMALIETTI

»Riše: VIKTOR GRAD

130. »Si neumen!« so vzkliknili vsi hkrati. »Plaz se res ni sprožil, pošteno omajan je pa prav gotovo. Morda mu manjka samo še par dekagramov pritiska, da se utrga. Ti pa hočeš nesti nanj svojih sedemdeset kil!« Marko si ni dal dopovedati. »Mar naj čakamo tu do pomladi?« je godel in zviljal lavinsko vrstico v klobčič. »Naj bo,« je rekel končno. »Vsi bomo malo popu- stili. Samo do najbližje mine grem.«

131. Vse nadaljnje prepričevanje je bilo jalovo. Marko je odšel ob plaz u navzgor in po kratkem preudarku izbral mesto, ki se mu je zdelo najbolj trdno. Že je bil spet na viseči snežni gmoti. Previdno je napravil nekaj korakov. Sneg je držal. Ustavil se je in krepko potolkel s smuč- kami po tjem. Plaz se ni premaknil. Po- mahal po tvarišem in odhitel k svojeglavi mini.

132. Nihče mu ni pomahal nazaj. Vsi so zadrževali sapo. »To je huje, kot če bi šel za njegovim pogrebom,« je zamom- ljal eden. »Kaj ta človek nima živcev?« Belac je medtem že prispel in se nagnil v luknjo. Privlekel je sveženj razstreliva na dan in ga pregledal. Vrvice je iz ne- znanega vzroka ugasnila kakih dvajset centimetrov pred nabojem. Previdno je odstranil pepel in pritaknil vžgalico.

»Logika, logika! Zmeraj mi govorijo o logiki, Janez. Zpomni si, da ta trenutek nisem razpolo- žena za logiko.«